

Informator statystyczny – miasto Nowy Sącz 2018

Kraków 2018

Statistical guidebook – city of Nowy Sącz 2018

Informator statystyczny – miasto Nowy Sącz 2018

Statistical guidebook –
city of Nowy Sącz 2018

Urząd Statystyczny w Krakowie Statistical Office in Kraków

Kraków 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Krakowie, Dział Opracowań Regionalnych

Statistical Office in Kraków, Regional Studies Division

Zespół autorski

Editorial team

Anna Dziejic, Agata Łój, Klaudia Truchan, Jadwiga Tutaj

Kierujący

Supervisor

Agnieszka Szlubowska

Prace redakcyjne

Editorial work

Bogusław Bubula, Anna Dziejic, Krzysztof Pawlaczek

Tłumaczenie

Translation

Anna Dziejic

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Dziejic

Projekt okładki

Cover design

Magdalena Koziak-Podsiadło

Publikację wydano przy współpracy z Urzędem Miasta Nowego Sącza

ISSN 2082-4084

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publications available on website

<http://krakow.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

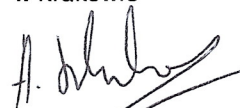
Przekazuję Państwu trzynastą edycję opracowania pt. *Informator statystyczny – miasto Nowy Sącz* przygotowaną przez zespół pracowników Urzędu Statystycznego w Krakowie w serii wydawniczej „Informacje statystyczne”.

Publikacja, podobnie jak w latach ubiegłych, zawiera opis sytuacji społeczno-gospodarczej Nowego Sącza, uwzględniając m.in. demografię, rynek pracy, edukację, kulturę, zasoby mieszkaniowe, infrastrukturę komunalną, dochody i wydatki budżetu miasta. Dane statystyczne ilustrują zachodzące w ostatnich latach zmiany w obszarze gospodarczym i społecznym.

Część tabelaryczna przedstawia miasto na tle województwa małopolskiego oraz podstawowe dane za lata 2010, 2016 i 2017. Statystyczny portret Nowego Sącza jest zobrazowany ponadto na tle wybranych miast na prawach powiatu o podobnej liczbie mieszkańców.

Polecając Państwu niniejszą publikację, pragnę podziękować wszystkim osobom, instytucjom i organizacjom za przekazane uwagi oraz dane, które wzbogaciły jej treść. Wyrażam nadzieję, że opracowanie spotka się z Państwa pozytywnym przyjęciem i okaże się pomocne oraz inspirujące.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Krakowie

Agnieszka Szlubowska

Preface

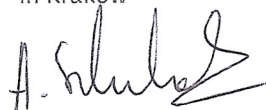
I am pleased to present you the thirteenth edition of the elaboration *Statistical Guidebook – City of Nowy Sącz* prepared by a team of employees of the Statistical Office in Kraków under the series “Statistical information”.

The publication, as in previous years, contains a description of the socio-economic situation of Nowy Sącz, including demography, labour market, education, culture, dwelling stocks, municipal infrastructure, revenue and expenditure of the city budget. Statistical data illustrate changes in the economic and social area that have taken place in recent years.

The tabular part presents the city against the background of the Małopolskie voivodship and basic data for the years 2010, 2016 and 2017. The statistical portrait of Nowy Sącz is also depicted on the background of selected cities with powiat status with a similar number of inhabitants.

By recommending this publication, I would like to thank all people, institutions and organizations for their comments and data that have enriched its content. I express the hope that the elaboration will meet with your positive reception and will be helpful and inspiring.

Director
of the Statistical Office
in Kraków

Agnieszka Szlubowska

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
<i>Preface</i>	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	11
<i>Symbols. Major abbreviations</i>	11
Wstęp	12
<i>Introduction</i>	12
Synteza	13
<i>Executive summary</i>	15
Rozdział 1. Sytuacja demograficzna	17
<i>Chapter 1. Demographic situation</i>	17
1.1. Stan ludności	17
1.1. <i>Size of population</i>	17
1.2. Struktura ludności według płci i ekonomicznych grup wieku	17
1.2. <i>Structure of population by sex and economic age groups</i>	17
1.3. Przyrost naturalny	18
1.3. <i>Natural increase</i>	18
1.4. Urodzenia i dzietność kobiet	19
1.4. <i>Births and fertility of females</i>	19
1.5. Umieralność	19
1.5. <i>Mortality</i>	19
1.6. Trwanie życia	20
1.6. <i>Life expectancy</i>	20
1.7. Małżeństwa	20
1.7. <i>Marriages</i>	20
1.8. Rozwody i separacje	21
1.8. <i>Divorces and separations</i>	21
1.9. Migracje	21
1.9. <i>Migration</i>	21
Rozdział 2. Rynek pracy	23
<i>Chapter 2. Labour market</i>	23
2.1. Pracujący	23
2.1. <i>Employed persons</i>	23
2.2. Zatrudnieni	24
2.2. <i>Paid employment</i>	24
2.3. Poszkodowani w wypadkach przy pracy	24
2.3. <i>Persons injured in accidents at work</i>	24
2.4. Bezrobocie rejestrowane	24
2.4. <i>Registered unemployment</i>	24

Rozdział 3. Wynagrodzenia, świadczenia społeczne	28
<i>Chapter 3. Wages and salaries, social benefits</i>	<i>28</i>
3.1. Wynagrodzenia	28
3.1. <i>Wages and salaries</i>	<i>28</i>
3.2. Emerytury i renty	28
3.2. <i>Retirement and other pensions</i>	<i>28</i>
3.3. Świadczenia rodzinne	29
3.3. <i>Family benefits</i>	<i>29</i>
3.4. Świadczenia wychowawcze „Rodzina 500+”	29
3.4. <i>Child raising benefits “Family 500+”</i>	<i>29</i>
Rozdział 4. Infrastruktura komunalna	30
<i>Chapter 4. Municipal infrastructure</i>	<i>30</i>
4.1. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	30
4.1. <i>Water supply and sewage systems</i>	<i>30</i>
4.2. Sieć gazowa	30
4.2. <i>Gas supply network</i>	<i>30</i>
4.3. Zużycie wody, energii elektrycznej, gazu	30
4.3. <i>Consumption of water, electricity and gas</i>	<i>30</i>
Rozdział 5. Budownictwo mieszkaniowe	32
<i>Chapter 5. Dwelling construction</i>	<i>32</i>
5.1. Zasoby mieszkaniowe	32
5.1. <i>Dwelling stocks</i>	<i>32</i>
5.2. Zaludnienie i standard mieszkań	32
5.2. <i>Population and housing standards</i>	<i>32</i>
5.3. Mieszkania oddane do użytkowania	33
5.3. <i>Dwellings completed</i>	<i>33</i>
Rozdział 6. Edukacja	35
<i>Chapter 6. Education</i>	<i>35</i>
Rozdział 7. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	37
<i>Chapter 7. Health care and social welfare</i>	<i>37</i>
7.1. Ochrona zdrowia	37
7.1. <i>Health care</i>	<i>37</i>
7.2. Środowiskowa pomoc społeczna	37
7.2. <i>Social assistance</i>	<i>37</i>
7.3. Opieka nad dziećmi do 3 lat	38
7.3. <i>Childcare for children up to the age of 3</i>	<i>38</i>
Rozdział 8. Kultura i turystyka	39
<i>Chapter 8. Culture and tourism</i>	<i>39</i>
8.1. Kultura	39
8.1. <i>Culture</i>	<i>39</i>
8.2. Turystyka	41
8.2. <i>Tourism</i>	<i>41</i>
Rozdział 9. Przemysł i inwestycje	43
<i>Chapter 9. Industry and investments</i>	<i>43</i>
Rozdział 10. Handel	44
<i>Chapter 10. Trade</i>	<i>44</i>

Rozdział 11. Ochrona środowiska	45
<i>Chapter 11. Environmental protection</i>	<i>45</i>
11.1. Jakość powietrza i wody	45
11.1. <i>Quality of air and water</i>	<i>45</i>
11.2. Oczyszczanie ścieków	45
11.2. <i>Wastewater treatment</i>	<i>45</i>
11.3. Gospodarka odpadami	45
11.3. <i>Waste management</i>	<i>45</i>
11.4. Ochrona przyrody	46
11.4. <i>Nature preservation</i>	<i>46</i>
Rozdział 12. Leśnictwo	47
<i>Chapter 12. Forestry</i>	<i>47</i>
Rozdział 13. Dochody i wydatki budżetu miasta	48
<i>Chapter 13. Revenue and expenditure of the city budget</i>	<i>48</i>
13.1. Dochody budżetu miasta	48
13.1. <i>Revenue of the city budget</i>	<i>48</i>
13.2. Wydatki budżetu miasta	48
13.2. <i>Expenditure of the city budget</i>	<i>48</i>
13.3. Wynik finansowy	49
13.3. <i>Financial result</i>	<i>49</i>
Rozdział 14. Podmioty gospodarki narodowej	50
<i>Chapter 14. Entities of the national economy</i>	<i>50</i>
14.1. Struktura podmiotów gospodarki narodowej	50
14.1. <i>Structure of entities of the national economy</i>	<i>50</i>
14.2. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane	51
14.2. <i>Newly registered and removed entities</i>	<i>51</i>
14.3. Przeżywalność przedsiębiorstw	51
14.3. <i>Survivability of enterprises</i>	<i>51</i>
Rozdział 15. Dane z Urzędu Miasta Nowego Sącza	52
<i>Chapter 15. Data from the Municipality of Nowy Sącz</i>	<i>52</i>
15.1. Członkowie Rady Miasta	52
15.1. <i>Members of the City Council</i>	<i>52</i>
15.2. Dane o ludności	52
15.2. <i>Data on population</i>	<i>52</i>
15.3. Bezpieczeństwo publiczne	53
15.3. <i>Public security</i>	<i>53</i>
Uwagi ogólne	54
<i>General notes</i>	<i>54</i>
Uwagi metodologiczne	55
<i>Methodological notes</i>	<i>58</i>

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Nowy Sącz na tle województwa małopolskiego w 2017 r.	xlsx
Table 1.	<i>Nowy Sącz against the background of the Małopolskie voivodship in 2017</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 2.	Stan ludności	xlsx
Table 2.	<i>Size of population</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 3.	Ruch naturalny i migracje	xlsx
Table 3.	<i>Vital statistics and migration</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 4.	Rynek pracy	xlsx
Table 4.	<i>Labour market</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 5.	Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	xlsx
Table 5.	<i>Wages and salaries and social benefits</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 6.	Edukacja i wychowanie	xlsx
Table 6.	<i>Education</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 7.	Ochrona zdrowia	xlsx
Table 7.	<i>Health care</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 8.	Kultura	xlsx
Table 8.	<i>Culture</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 9.	Turystyka	xlsx
Table 9.	<i>Tourism</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 10.	Infrastruktura komunalna, handel	xlsx
Table 10.	<i>Municipal infrastructure, trade</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 11.	Gospodarka mieszkaniowa	xlsx
Table 11.	<i>Housing economy</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 12.	Ochrona środowiska	xlsx
Table 12.	<i>Environmental protection</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 13.	Inwestycje	xlsx
Table 13.	<i>Investments</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 14.	Dochody i wydatki budżetu miasta	xlsx
Table 14.	<i>Revenue and expenditure of the city budget</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 15.	Podmioty gospodarki narodowej	xlsx
Table 15.	<i>Entities of the national economy</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 16.	Działalność Urzędu Miasta Nowego Sącza	xlsx
Table 16.	<i>Activity of the Municipality of Nowy Sącz</i>	<i>xlsx</i>
Tablica 17.	Nowy Sącz na tle innych miast w 2017 r.	xlsx
Table 17.	<i>Nowy Sącz compared to other cities in 2017</i>	<i>xlsx</i>

Spis rysunków i wykresów

List of drawings and charts

		Str.
		Page
Rysunek	Powiaty województwa małopolskiego w 2017 r.	12
Drawing	<i>Powiats of Małopolskie voivodship in 2017</i>	12

Wykres 1.	Ludność według ekonomicznych grup wieku	18
Chart 1.	<i>Population by economic age groups</i>	18
Wykres 2.	Ruch naturalny	18
Chart 2.	<i>Vital statistics</i>	18
Wykres 3.	Zgony według płci	19
Chart 3.	<i>Deaths by sex</i>	19
Wykres 4.	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	20
Chart 4.	<i>Infant deaths per 1000 live births</i>	20
Wykres 5.	Małżeństwa na 1000 ludności	20
Chart 5.	<i>Marriages per 1000 population</i>	20
Wykres 6.	Migracje ludności na pobyt stały	21
Chart 6.	<i>Permanent migration of population</i>	21
Wykres 7.	Przyrost naturalny i saldo migracji stałej	22
Chart 7.	<i>Vital statistics and permanent net migration</i>	22
Wykres 8.	Pracujący według płci	23
Chart 8.	<i>Employed persons by sex</i>	23
Wykres 9.	Struktura pracujących według sekcji w 2017 r.	24
Chart 9.	<i>Structure of employed persons by sections in 2017</i>	24
Wykres 10.	Bezrobotni zarejestrowani	25
Chart 10.	<i>Registered unemployed persons</i>	25
Wykres 11.	Stopa bezrobocia rejestrowanego	25
Chart 11.	<i>Registered unemployed rate</i>	25
Wykres 12.	Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według prawa do pobierania zasiłku	26
Chart 12.	<i>Structure of registered unemployed persons by benefits rights</i>	26
Wykres 13.	Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według wieku	26
Chart 13.	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	26
Wykres 14.	Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według poziomu wykształcenia	27
Chart 14.	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	27
Wykres 15.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	28
Chart 15.	<i>Average monthly gross wages and salaries</i>	28
Wykres 16.	Rodziny pobierające świadczenie wychowawcze w 2017 r.	29
Chart 16.	<i>Families receiving child raising benefit in 2017.....</i>	29
Wykres 17.	Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	30
Chart 17.	<i>Length of water-line and sewage network</i>	30
Wykres 18.	Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca	31
Chart 18.	<i>Consumption of water from water-line systems per capita</i>	31
Wykres 19.	Struktura zasobów mieszkaniowych w województwie małopolskim w 2017 r.	32
Chart 19.	<i>Structure of dwelling stocks in Małopolskie voivodship in 2017</i>	32
Wykres 20.	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania i na 1 osobę	33
Chart 20.	<i>Average useful floor area per dwelling and per person</i>	33
Wykres 21.	Mieszkania oddane do użytkowania	33
Chart 21.	<i>Dwellings completed</i>	33
Wykres 22.	Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia	34
Chart 22.	<i>Dwellings for which permits have been granted</i>	34
Wykres 23.	Miejsca i dzieci w przedszkolach	35
Chart 23.	<i>Places and children in nursery schools</i>	35

Wykres 24. Liczba uczniów szkół	36
Chart 24. <i>Number of pupils and students of schools</i>	36
Wykres 25. Miejsca i mieszkańcy w domach i zakładach stacjonarnych pomocy społecznej	37
Chart 25. <i>Places and residents in stationary social welfare homes and facilities</i>	37
Wykres 26. Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w tych rodzinach	38
Chart 26. <i>Foster families and children in foster families</i>	38
Wykres 27. Miejsca i dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych	38
Chart 27. <i>Places and children in nurseries and children's clubs</i>	38
Wykres 28. Księgozbiór i wypożyczenia w woluminach na 1000 ludności	39
Chart 28. <i>Collection and loans in volumes per 1000 population</i>	39
Wykres 29. Zwiedzający muzea	40
Chart 29. <i>Museum visitors</i>	40
Wykres 30. Miejsca na widowni i widzowie w kinach	40
Chart 30. <i>Seats and audience in cinemas</i>	40
Wykres 31. Struktura hoteli według kategorii obiektów w 2017 r.	41
Chart 31. <i>Structure of hotels by categories in 2017</i>	41
Wykres 32. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca	43
Chart 32. <i>Sold production of industry per capita</i>	43
Wykres 33. Roczne wpływy z opłaty targowej na targowiskach stałych i sezonowych	44
Chart 33. <i>Annual receipts from the market fee on permanent and seasonal marketplaces</i>	44
Wykres 34. Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2017 r.	46
Chart 34. <i>Structure of outlays on fixed assets in environmental protection in 2017</i>	46
Wykres 35. Struktura powierzchni lasów według form własności w 2017 r.	47
Chart 35. <i>Structure of forest area by ownership forms in 2017</i>	47
Wykres 36. Struktura dochodów budżetu miasta	48
Chart 36. <i>Structure of revenue of the city budget</i>	48
Wykres 37. Struktura wydatków budżetu miasta	49
Chart 37. <i>Structure of expenditure of the city budget</i>	49
Wykres 38. Dochody i wydatki budżetu miasta	49
Chart 38. <i>Revenue and expenditure of the city budget</i>	49
Wykres 39. Podmioty gospodarki narodowej	50
Chart 39. <i>Entities of the national economy</i>	50
Wykres 40. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności	51
Chart 40. <i>Entities of the national economy by 10 thous. population</i>	51
Wykres 41. Przeżywalność podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2010 r.	51
Chart 41. <i>Survivability of the national economy entities registered in the REGON register in 2010</i>	51
Wykres 42. Struktura radnych według wieku w 2017 r.	52
Chart 42. <i>Structure of councillors by age in 2017</i>	52

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero but less than 0.05 of a unit.</i>
Kropka (.)	zupetny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
„W tym” ”Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>Indicates that not all elements of the sum are given.</i>

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
ha	hektar <i>hectare</i>
hm ³	hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>
m ²	metr kwadratowy <i>square metre</i>
km ²	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>
mln	milion <i>million</i>
n.p.m.	nad poziomem morza <i>above the sea level</i>
p. proc. <i>pp</i>	punkt procentowy <i>percentage point</i>
szt. <i>pcs</i>	sztuka <i>piece</i>

Wstęp

Introduction

Nowy Sącz jest jednym z trzech miast na prawach powiatu województwa małopolskiego – leży w południowej części województwa, w Kotlinie Sądeckiej w Beskidach, około 25 km od granicy państwowej ze Słowacją. Najstarsza część miasta znajduje się w widłach rzek – Dunajca i Kamienicy Nawojowskiej. Naturalne walory obronne tego miejsca zdecydowały o lokacji miasta 8 listopada 1292 r. przez króla Wacława II. Nowy Sącz szczyci się bogatą historią, a zarazem jako największe miasto Sądecczyzny stanowi ważny węzeł komunikacyjny, gdzie krzyżują się drogi krajowe i linie kolejowe. Posiada liczne atrakcje turystyczne.

Powierzchnia Nowego Sącza wynosi 57,6 km², tj. 0,4% powierzchni województwa małopolskiego. Granice miasta mają długość 42,3 km, wszystkie ulice – 230 km, a rzeki w obrębie miasta – 18 km. Długość ścieżek rowerowych na terenie Nowego Sącza wynosi 20,6 km. Najwyżej położony punkt, wzgórze Majdan, ma około 475 m n.p.m., a najniższy punkt, Wielopole – 272 m n.p.m. Miasto jest położone średnio na wysokości 300 m n.p.m.¹

W wyniku reformy administracyjnej 1 stycznia 1999 r. Nowy Sącz stał się miastem na prawach powiatu, będąc jednocześnie siedzibą władz powiatu nowosądeckiego. Dla jego mieszkańców, jak również dla części sąsiadujących powiatów limanowskiego i gorlickiego, pełni rolę ośrodka spełniającego szereg zadań z zakresu administracji rządowej, sądowniczej oraz skarbowej, także z dziedziny oświaty, ochrony zdrowia, kultury i sportu. Nowy Sącz jest postrzegany jako liczące się na południu Polski centrum administracyjne, kulturalne i edukacyjne oraz siła napędowa rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i innowacyjnych technologii.

Rysunek. Powiaty województwa małopolskiego w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Drawing. Powiats of Małopolskie voivodship in 2017

As of 31 XII

W związku ze stuleciem powstania Głównego Urzędu Statystycznego, obchodzonym w 2018 r., warto wspomnieć, że w Nowym Sączu znajduje się Oddział Urzędu Statystycznego w Krakowie. Misją Urzędu Statystycznego jest dostarczanie wiarygodnych, rzetelnych, niezależnych oraz wysokiej jakości informacji statystycznych dla potrzeb użytkowników krajowych i międzynarodowych na temat populacji, gospodarki narodowej i środowiska naturalnego.

W niniejszej publikacji przedstawiona została analiza poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego Nowego Sącza opracowana na podstawie wyników badań statystycznych za 2017 r. Dzięki zawartym w niej retrospekcjom może ona stanowić pomoc w tworzeniu porównań oraz opracowywaniu strategii rozwoju miasta.

¹ <http://www.nowysacz.pl/>

Synteza

Według danych statystycznych w końcu 2017 r. Nowy Sącz liczył 84,0 tys. mieszkańców (tj. 2,5% ludności województwa małopolskiego). Było to o 0,1% więcej w odniesieniu do stanu z końca poprzedniego roku. Współczynnik dzietności ogólnej wyniósł 1,55 (rok wcześniej 1,54), podczas gdy dla zapewnienia prostej zastępowalności pokoleń powinien kształtować się na poziomie od 2,10 do 2,15. Wówczas na statystyczną kobietę w wieku 15–49 lat przypada średnio dwoje dzieci w ciągu całego okresu rozrodczego i wielkość ta staje się korzystna dla zachowania stabilnego rozwoju demograficznego.

Sytuacja na rynku pracy w Nowym Sączu w 2017 r. przedstawiała się lepiej niż przed rokiem. Wzrosła liczba osób pracujących, w tym zwłaszcza mężczyzn (o 3,0%). Liczba pracujących zwiększyła się bardziej w sektorze prywatnym niż publicznym.

Od kilku lat w Nowym Sączu, podobnie jak w województwie i kraju, można zaobserwować spadek bezrobocia. W końcu 2017 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w mieście wyniosła 1,9 tys. i tym samym zmniejszyła się o 1/3 w ujęciu rocznym, a stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 4,1% i była niższa o 2,1 p. proc.

W niekorzystnej sytuacji na rynku pracy nadal byli ludzie młodzi, choć można było w dalszym ciągu zauważyć pozytywne zjawisko zmniejszania się udziału tej grupy wiekowej w ogólnej liczbie bezrobotnych. Odsetek bezrobotnych w wieku do 25 lat wyniósł 10,2%, tj. o 0,4 p. proc. mniej niż w 2016 r. Pracy poszukiwały głównie osoby w wieku 25–34 lata, które stanowiły ponad 30% ogólnej liczby bezrobotnych. Według kryterium wykształcenia, łącznie 47,2%, tj. blisko połowa bezrobotnych miała wykształcenie zawodowe – średnie zawodowe (włączając policealne) lub zasadnicze zawodowe.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Nowym Sączu wynosiło 3578,27 zł i pomimo tendencji wzrostowej było nadal niższe od średniej zarówno dla województwa małopolskiego (4347,10 zł), jak i dla pozostałych dwóch miast na prawach powiatu, tj. Krakowa (4966,21 zł) i Tarnowa (3947,33 zł), a w porównaniu z poprzednim rokiem dystans do średniej dla województwa jeszcze się zwiększył.

W zakresie opieki zdrowotnej w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się liczba przychodni, ale spadła liczba aptek. W 2017 r. w Nowym Sączu udzielono 1,2 mln porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej. W stosunku do roku 2016 w Nowym Sączu odnotowano spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (o 11,8%). Tym niemniej, udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ludności Nowego Sącza był nadal wyższy niż przeciętny w województwie małopolskim (o 0,6 p. proc.) i wyniósł 5,4%.

W 2017 r. w Nowym Sączu wzrosła liczba miejsc i dzieci w przedszkolach. Szkoły zostały objęte reformą edukacji. W końcu 2017 r. w mieście działało 8 placówek opieki nad dziećmi do lat 3, czyli dwa razy więcej niż w roku poprzednim. W ciągu roku w wyżej wymienionych placówkach przebywało 464 dzieci (w tym 423 w żłobkach). W końcu omawianego roku na 100 dzieci w wieku 0–2 lata w Nowym Sączu przypadało 12 miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3, przed rokiem i przed dwoma laty – 8 miejsc. Można stwierdzić, że w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 po latach stagnacji zaobserwowano poprawę.

Dużą popularnością cieszyły się różnorodne imprezy organizowane w Nowym Sączu przez instytucje kultury. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba imprez organizowanych przez nowosądeckie centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice zwiększyła się o ponad 44% – w 2017 r. zorganizowały one łącznie 806 imprez, w których uczestniczyło ogółem 193,0 tys. osób, tj. o 47,2% więcej w skali roku.

Muzea odnotowały spadek liczby zwiedzających, w tym zwłaszcza młodzieży szkolnej, ale w ramach działalności oświatowej zaoferowały więcej seansów filmowych i warsztatów niż rok wcześniej. Natomiast biblioteki publiczne, pomimo bogatszego księgozbioru, zanotowały mniejszą liczbę zarówno czytelników, jak i wypożyczeń.

W końcu lipca 2017 r. w mieście znajdowało się 12 turystycznych obiektów noclegowych (w tym 6 hoteli) oferujących łącznie 576 miejsc noclegowych. Były to miejsca całoroczne. W roku 2017 wykorzystanie bazy noclegowej wzrosło w stosunku do roku poprzedniego. W stosunku do 2016 r. zwiększyła się liczba korzystających, zarówno turystów krajowych, jak i zagranicznych, a także liczba udzielonych noclegów. W omawianym roku stopień wykorzystania miejsc noclegowych wzrósł o 3,5 p. proc. i wyniósł 33,5%.

Rok 2017 był kolejnym, w którym poprawiło się wyposażenie Nowego Sącza w podstawowe instalacje techniczne. Zwiększyła się długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a jej zagęszczenie na terenie miasta w omawianym okresie wyniosło odpowiednio 483,7 km i 580,4 km na 100 km², co oznacza wzrost w porównaniu z 2016 r. odpowiednio o 1,5% i 0,3%. Wskaźnik wyrażający długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej utrzymał się na stosunkowo wysokim poziomie i wyniósł 120,0%.

Na przestrzeni ostatnich lat wystąpił niewielki wzrost średniego zużycia wody (w 2017 r. wyniosło ono 30,3 m³ na 1 mieszkańca, rok wcześniej – 30,2 m³, dwa lata wcześniej – 29,7 m³). Wzrosło również przeciętne zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych oraz zużycie prądu.

W 2017 r. w Nowym Sączu oddano do użytkowania 193 mieszkania, tj. 1,0% ogólnej liczby mieszkań w województwie, w tym w budownictwie indywidualnym – 165 mieszkań. W odniesieniu do 2016 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania spadła o 26,1%. W 2017 r. zwiększyła się natomiast przeciętna powierzchnia jednego mieszkania oddanego do użytkowania i wyniosła 139,0 m², a w budownictwie indywidualnym – 142,2 m².

Liczba mieszkań w Nowym Sączu, których budowę rozpoczęto spadła w ujęciu rocznym z 223 do 195 w 2017 r. W ponad 3/4 były to inwestycje realizowane w ramach budownictwa indywidualnego. Liczba mieszkań, na których realizację wydano pozwolenia zmniejszyła się z 346 w 2016 r. do 246 w 2017 r., przy czym w budownictwie indywidualnym – z 248 do 246.

Emisja przemysłowych pyłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w Nowym Sączu zmniejszyła się w porównaniu z 2016 r. o 9,1% do 70 ton (3,4% wielkości w województwie), a emisja zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) zwiększyła się o 13,6% i wyniosła 2541 ton (2,9% wielkości w województwie).

Do wód lub do ziemi w 2017 r. odprowadzono 3,4 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania (wobec 3,5 hm³ w roku poprzednim). Stanowiło to 3,0% tego typu ścieków w województwie małopolskim. Zostały one w 100,0% oczyszczone.

W ujęciu rocznym ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) spadła o 0,7% i wyniosła 28,1 tys. ton (tj. 0,5% wielkości w województwie), w tym 3,5 tys. ton to odpady poddane odzyskowi (we własnym zakresie przez wytwórcę). Odpadów komunalnych zmieszanych zebranych było w 2017 r. 21,9 tys. ton, w tym 16,8 tys. ton z gospodarstw domowych. Na 1 mieszkańca przypadało 200,3 kg odpadów zebranych z gospodarstw domowych (przy średniej w województwie wynoszącej 175,2 kg).

W 2017 r. dochody budżetu miasta były wyższe niż uzyskane przed rokiem, a wydatki niższe, stąd nadwyżka budżetowa miasta. Dochody budżetu miasta w analizowanym roku wyniosły 512,7 mln zł, co oznacza relatywny wzrost w porównaniu z 2016 r. o 5,3%, przy czym dochody własne zwiększyły się o 0,2% (w 2016 r. notowano wzrost o 14,2%). Subwencja ogólna wzrosła o 2,3% (w 2016 r. o 2,7%), a dotacje celowe z budżetu państwa wzrosły o 19,6% (rok wcześniej o 78,2%). Wydatki budżetu miasta w omawianym okresie wyniosły 508,1 mln zł, czyli o 9,8% więcej niż w poprzednim roku. Na wydatki majątkowe przeznaczono o 36,3% więcej środków niż w 2016 r., tj. 27,6 mln zł. Z kwoty tej na cele inwestycyjne przeznaczono 83,6% (23,1 mln zł). Nadwyżka budżetowa wyniosła 4,6 mln zł.

Corocznie obserwowany jest powolny, lecz systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych z Nowego Sącza zarejestrowanych w rejestrze REGON. W końcu grudnia 2017 r. w Nowym Sączu działalność prowadziło 9,9 tys. podmiotów. Zdecydowaną większość stanowiły podmioty sektora prywatnego (97,1%). Według rodzaju prowadzonej działalności najwięcej było jednostek prawnych zaliczanych do sekcji handel, naprawa pojazdów samochodowych (24,0%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (11,9% zarejestrowanych podmiotów gospodarczych).

Executive summary

According to statistical data, at the end of 2017 Nowy Sącz had 84.0 thousand inhabitants (i.e. 2.5% of the population of the Małopolskie voivodship). It was 0.1% more with respect to the state at the end of the previous year. Total fertility rate was 1.55 (a year earlier 1.54), while to ensure a simple replacement of generations it should shape at the level of 2.10 to 2.15. Then, a statistical woman aged 15–49 has an average of two children over the entire reproductive period, and this figure becomes beneficial for maintaining a stable demographic development.

The situation on the labour market in Nowy Sącz in 2017 was better than the year before. The number of working people increased, in particular men (by 3.0%). The number of employees has increased more in the private sector than in the public sector.

For several years in Nowy Sącz, as in the voivodship and the country, a drop in unemployment can be observed. At the end of 2017, the number of registered unemployed in the city was 1.9 thousand and thus decreased by 1/3 in annual terms, and the unemployment rate was at the level of 4.1% and was lower by 2.1 pp.

Young people were still in the unfavourable situation on the labour market, although it was possible to notice the constant positive phenomenon of declining participation of this age group in the total number of the unemployed. The percentage of the unemployed aged up to 25 years was 10.2%, i.e. by 0.4 pp less than in 2016. Jobs were mainly sought by people aged 25–34, which constituted over 30% of the total number of unemployed. According to the education criterion, in total 47.2%, i.e. almost half of the unemployed, had vocational education – secondary vocational (including post-secondary) or basic vocational education.

The average monthly gross wages and salaries in Nowy Sącz amounted to 3578.27 zł and despite the upward trend it was still lower than the average for both the Małopolskie voivodship (4377.10 zł) and for two other cities with powiat status, i.e. Kraków (4966.21 zł) and Tarnów (3947.33 zł), and compared to the previous year, the distance to the voivodship's average has yet increased.

In terms of health care, the number of out-patient departments has increased compared to the previous year, but the number of pharmacies has decreased. In 2017, 1.2 million consultations in out-patient health care were provided in Nowy Sącz. Comparing to 2016, in Nowy Sącz, the number of people using environmental social assistance decreased (by 11.8%). Nevertheless, the share of beneficiaries of social assistance in the population of Nowy Sącz was still higher than the average in the Małopolskie voivodship (by 0.6 pp) and it amounted to 5.4%.

In 2017, the number of places and children in kindergartens in Nowy Sącz increased. Schools have been covered by the education reform. At the end of 2017, there were 8 childcare facilities in the city, up to 3 years old, two times more than in the previous year. During the year, there were 464 children in the above-mentioned facilities (including 423 in nurseries). At the end of the year under discussion, out of 100 children aged 0–2 years, there were 12 places in childcare facilities in Nowy Sącz, up to 3 years old, a year and two years ago – 8 places. You can say that in the area of childcare for children up to 3 years old after years of stagnation, an improvement was observed.

Various events organized in Nowy Sącz by cultural institutions were very popular. Compared to the previous year, the number of events organized by Nowy Sącz's, houses and cultural centres, clubs and community centres increased by over 44% – in 2017 they organized 806 events, in which in total 193.0 thous. persons participated, i.e. 47.2% more per annum.

Museums recorded a decrease in the number of visitors, especially schoolchildren, but as part of educational activities they offered more screenings and workshops than a year earlier. In contrast, public libraries, despite the richer collection, recorded a smaller number of both readers and loans.

At the end of July 2017, there were 12 tourist accommodation establishments in the city (including 6 hotels) offering 576 beds in total. They were all-year places. In 2017, the accommodation base increased in comparison to the previous year. In relation to 2016, the number of accommodated, both domestic and foreign tourists,

augmented, as well as the number of overnight stays. In the discussed year, the utilization rate of beds increased by 3.5 pp and amounted to 33.5%.

2017 was another year in which Nowy Sącz's equipment improved with basic technical installations. The length of the water supply and sewage systems increased, and its density in the city in the discussed period amounted to 483,7 km and 580,4 km per 100 km², which means an increase compared to 2016 by 1.5% and 0.3%, respectively. The ratio expressing the length of the sewage network in the relation to the length of the water supply network remained at a relatively high level and amounted to 120.0%.

Over the last years, there has been a slight increase in average water consumption (in 2017 it amounted to 30.3 m³ per capita, a year earlier – 30.2 m³, two years earlier – 29.7 m³). The average gas consumption in households has also increased as well as electricity consumption.

In 2017, 193 dwellings were completed in Nowy Sącz, i.e. 1.0% of the total number of flats in the voivodship, including private construction – 165 dwellings. With reference to 2016, the number of dwellings completed dropped by 26.1%. In 2017, the average useful floor area of one dwelling completed was higher and amounted to 139.0 m², while in private construction – 142.2 m².

The number of dwellings in Nowy Sącz, whose construction has begun, dropped in annual terms from 223 to 195 in 2017. In over 3/4 these were investments implemented as part of private construction. The number of dwellings for which permits were granted decreased from 346 in 2016 to 246 in 2017, while in private construction – from 248 to 246.

The emission of industrial dust air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in Nowy Sącz decreased compared to 2016 by 9.1% to 70 tons (3.4% of the volume in the voivodship), and the emission of gaseous pollutants (excluding CO²) increased by 13.6% and amounted to 2541 tons (2.9% of the volume in the voivodship).

3.4 hm³ of industrial and municipal sewage requiring purification were discharged into waters or into the ground in 2017 (compared to 3.5 hm³ in the previous year). This represented 3.0% of this type of sewage in the Małopolskie voivodship. They were 100.0% purified.

In annual terms, the amount of generated waste (excluding municipal waste) decreased by 0.7% and amounted to 28.1 thousand tons (i.e. 0.5% of the volume in the voivodship), including 3.5 thousand tons of waste subjected to recovery (by the manufacturer himself). The mixed municipal waste was collected in 2017 at 21.9 thousand tons, including 16.8 thousand tons from households. There was 200.3 kg of waste collected from households per capita (with the voivodship's average amounting to 175.2 kg).

In 2017, a city budget revenue was higher than this earned the year before, and expenses lower, hence the budget surplus of the city. City budget revenue in the analysed year amounted to 512.7 million zł, which means a relative increase in comparison with 2016 by 5.3%, while own revenue increased by 0.2% (in 2016 an increase by 14.2% was recorded). General subvention increased by 2.3% (in 2016 by 2.7%), and targeted grants from the state budget increased by 19.6% (a year earlier by 78.2%). Expenditure of the city budget in the discussed period amounted to 508.1 million zł, or 9.8% more than in the previous year. The property expenditure was allocated by 36.3% more funds than in 2016, i.e. 27.6 million zł. Of this amount, 83.6% (23.1 million zł) was allocated for investment purposes. The budget surplus amounted to 4.6 million zł.

A slow but steady increase of the number of economic entities from Nowy Sącz registered in the REGON register is observed annually. At the end of December 2017, 9.9 thousand entities operated in Nowy Sącz. The vast majority were private sector entities (97.1%). According to the type of business, the most were legal units included in the section trade; repair of motor vehicles (24.0%) and professional, scientific and technical activities (11.9% of registered economic entities).

Rozdział 1. Sytuacja demograficzna

Chapter 1. Demographic situation

Od 2015 r. obserwuje się wzrost liczby ludności Nowego Sącza. Dzięki zwiększonej liczbie urodzeń, pomimo ujemnego salda migracji na pobyt stały, liczba ludności miasta wykazuje nieznaczną tendencję wzrostową. Struktura ludności miasta według ekonomicznych grup wieku po raz kolejny uległa niekorzystnym zmianom. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu z rokiem poprzednim minimalnie wzrósł. Jednocześnie spadł udział ludności w wieku produkcyjnym, a wzrósł – osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem. Oznacza to dalsze starzenie się społeczeństwa. Ponadto liczba urodzeń, pomimo tendencji wzrostowej, nadal nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń.

1.1. Stan ludności

1.1. Size of population

Od 1997 r. do 2005 r. w Nowym Sączu obserwowano systematyczny wzrost liczby mieszkańców. Najwyższą liczbę, tj. 84,7 tys. osób odnotowano w 2005 r. W następnych latach (z wyjątkiem roku 2009) do 2014 r. miał miejsce stopniowy spadek liczby ludności. Natomiast od 2015 r. obserwuje się ponowny jej wzrost.

Spośród miast na prawach powiatu województwa małopolskiego, Nowy Sącz znajduje się na trzecim miejscu pod względem liczby mieszkańców. Według danych bilansowych GUS, w końcu 2017 r. liczba ludności Nowego Sącza wyniosła 84,0 tys. osób i w porównaniu z końcem 2016 r. wzrosła o 0,1%. Wzrost liczby ludności wystąpił również w Krakowie (o 0,3%), podczas gdy w Tarnowie liczba ludności w ujęciu rocznym spadła (o 0,4%).

Wraz ze wzrostem liczby ludności w Nowym Sączu (o 48 osób) minimalnie zwiększyła się gęstość zaludnienia. W 2017 r. wyniosła ona 1460 osób/km² wobec 1459 osób/km² w roku poprzednim. Dla porównania, w Krakowie na 1 km² przypadało 2348 osób, w Tarnowie 1515, a w województwie małopolskim – średnio 223 osoby/km².

Do przyczyn zmienności stanu ludności zalicza się głównie ruch naturalny oraz migracje, które to zjawiska zostały opisane w kolejnych podrozdziałach.

1.2. Struktura ludności według płci i ekonomicznych grup wieku

1.2. Structure of population by sex and economic age groups

W 2017 r. liczba mężczyzn w Nowym Sączu wynosiła 40151, a kobiet 43890. Kobiety stanowiły 52,2% populacji. W omawianym okresie w Nowym Sączu na 100 mężczyzn przypadało 109 kobiet. Współczynnik feminizacji pozostał bez zmian w porównaniu z poprzednim rokiem. Wysoki współczynnik feminizacji jest charakterystyczny dla miast (np. w Krakowie na 100 mężczyzn przypadało 114 kobiet, a w Tarnowie – 112). Dla porównania, w 2017 r. w województwie małopolskim na 100 mężczyzn przypadało 106 kobiet.

Struktura ludności Nowego Sącza według ekonomicznych grup wieku w roku 2017 po raz kolejny uległa zmianom, gdyż wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym, a spadł udział osób w wieku produkcyjnym. Udział dzieci i młodzieży w wieku do lat 17 wyniósł 18,8% ogólnej liczby ludności miasta, osób w wieku produkcyjnym – 60,8%, a poprodukcyjnym – 20,4% (w 2016 r. odpowiednio: 18,7%, 61,5% i 19,8%).

Według prognozy GUS² w 2050 r. liczba mieszkańców Nowego Sącza wyniesie 66,9 tys. osób. W porównaniu z odnotowanym stanem ludności z końca 2017 r. (84,0 tys.) nastąpi zatem spadek populacji o ponad 1/5. Jeśli obserwowane tendencje nie ulegną zmianie, nadal będzie postępował proces starzenia się społeczeństwa. Według ekonomicznych grup wieku udział ludności w wieku:

- przedprodukcyjnym spadnie do 13,1%,
- produkcyjnym zmniejszy się do 54,4%,

² <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-dla-powiatow-i-miast-na-prawie-powiatu-oraz-podregionow-na-lata-2014-2050-opracowana-w-2014-r-,5,5.html>

- poprodukcyjnym zwiększy się do 32,5%.

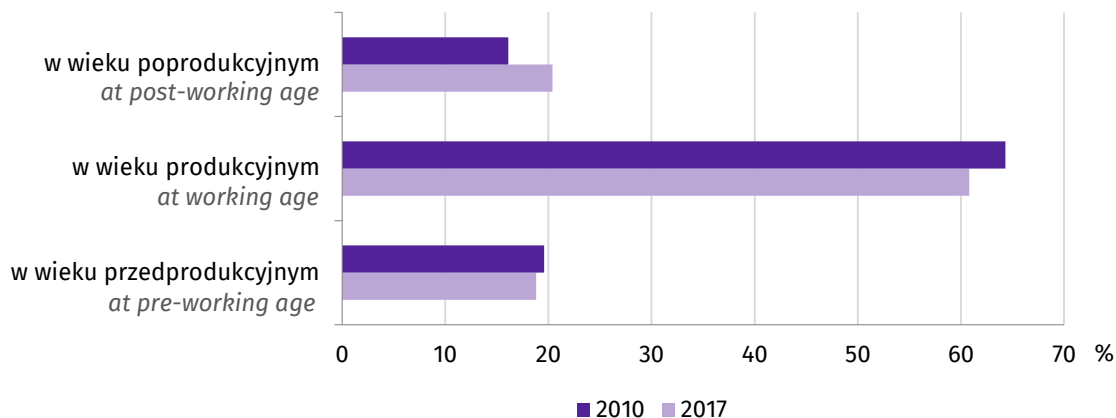
Zmiany w strukturze wieku niekorzystnie wpłyną na kształtowanie się współczynnika obciążenia demograficznego. W 2050 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym będą przypadały 84 osoby w wieku nieprodukcyjnym, tj. o 20 osób więcej niż w 2017 r.

Wykres 1. Ludność według ekonomicznych grup wieku

Stan w dniu 31 XII

Chart 1. Population by economic age groups

As of 31 XII

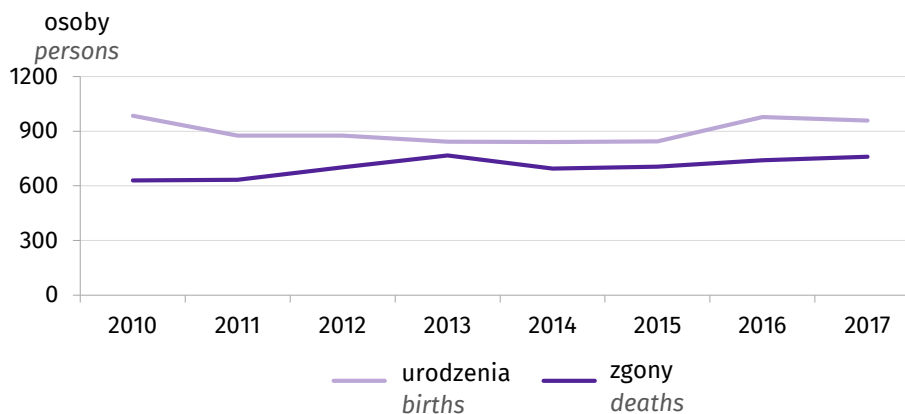
1.3. Przyrost naturalny

1.3. Natural increase

W 2017 r. w Nowym Sączu po raz kolejny odnotowano dodatni przyrost naturalny. Przewaga urodzeń nad zgonami zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem do 198 (z 237). Współczynnik przyrostu naturalnego (stosunek różnicy między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów do liczby ludności w połowie badanego okresu wyrażony na 1000 ludności) wyniósł 2,4‰ (w 2016 r. 2,8‰), podczas gdy w Krakowie ukształtował się na poziomie 2,0‰, w Tarnowie – minus 1,2‰, a w całym województwie małopolskim – 1,9‰.

Wykres 2. Ruch naturalny

Chart 2. Vital statistics

1.4. Urodzenia i dzietność kobiet

1.4. Births and fertility of females

W omawianym roku w Nowym Sączu liczba urodzeń wyniosła 958, tj. o 20 mniej niż przed rokiem, a liczba urodzeń żywych na 1000 ludności – 11,4 (w roku poprzednim 11,7), podczas gdy w Krakowie – 12,0, w Tarnowie – 8,5, a w całym województwie małopolskim – 11,3.

Zgodnie z typowymi trendami demograficznymi, w 2017 r. w Nowym Sączu wśród urodzonych dzieci więcej było chłopców (506) niż dziewczynek (452). Biorąc pod uwagę liczbę urodzeń żywych według wieku matki, najczęściej urodzeń odnotowano w grupie wiekowej 25–29 lat (336) i 30–34 lata (317). Według kolejności urodzenia dziecka, najczęściej odnotowano urodzeń po raz drugi – 399 i po raz pierwszy – 364. Analogicznie po raz trzeci i kolejny – pozostałe 195. Liczba urodzeń pozamatżeńskich dla Nowego Sącza w 2017 r. wynosiła 183.

W analizowanym roku w Nowym Sączu współczynnik dzietności osiągnął wartość rzędu 1,5, podobnie jak w całym województwie małopolskim. W Krakowie współczynnik ten w roku 2017 wyniósł 1,4, a w Tarnowie 1,2, co w dalszym ciągu nie gwarantowało prostej zastępowalności pokoleń.

1.5. Umieralność

1.5. Mortality

W 2017 r. zmarło 760 mieszkańców Nowego Sącza. Liczba zgonów była o 2,6% wyższa niż w roku poprzednim. Współczynnik umieralności (liczba zgonów na 1000 ludności) wyniósł 9,1‰ wobec 8,8‰ w 2016 r. i był niższy niż w Tarnowie (gdzie wyniósł 9,8‰) i w Krakowie (10,0‰), a także niższy niż przeciętnie w województwie (9,4‰).

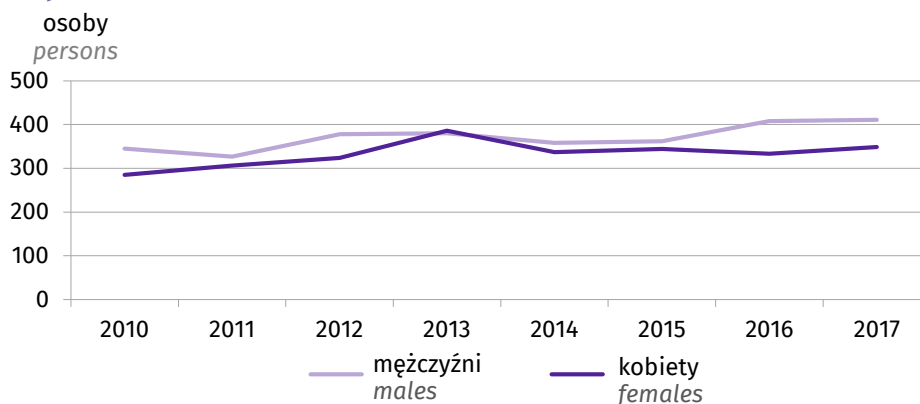
Do głównych przyczyn zgonów mieszkańców Nowego Sącza w 2016 r. (dane z rocznym opóźnieniem) należały, tak jak w poprzednich latach, choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe. Zgony z powodu chorób układu krążenia stanowiły 41,0% ogólnej liczby zgonów, a zgony w wyniku nowotworów – 30,0%.

W 2017 r. w mieście współczynnik dynamiki demograficznej, określający liczbę urodzeń przypadającą na jeden zgon, wyniósł 1,3, co oznacza 13 urodzeń na każde 10 zgonów, dla porównania: w województwie małopolskim i w Krakowie ukształtował się na poziomie 1,2 (6 urodzeń na każde 5 zgonów), a w Tarnowie 0,9 (czyli na każde 9 urodzeń przypadało 10 zgonów).

Liczba zgonów w Nowym Sączu, zdecydowanie niższa niż liczba urodzeń, była drugim czynnikiem kształującym dodatni przyrost naturalny. Podobnie jak w województwie, od kilku lat występuje tu niekorzystna relacja – określana nadumieralnością mężczyzn względem kobiet. W ciągu ostatnich lat odwrotna sytuacja miała miejsce tylko w 2013 r. W 2017 r. udział liczby zgonów mężczyzn w ogólnej liczbie zgonów wynosił 54,1%, tj. o 3,1 p. proc. więcej niż w województwie. W omawianym roku w Nowym Sączu zmarło 411 mężczyzn, o 62 więcej niż kobiet.

Wykres 3. Zgony według płci

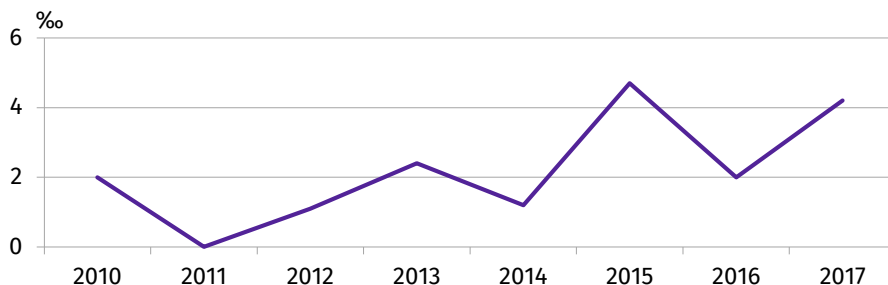
Chart 3. Deaths by sex

Częstość zgonów niemowląt wyrażona współczynnikiem na 1000 urodzeń żywych rokrocznie ulega wahaniom. W Nowym Sączu w 2017 r. częstość zgonów niemowląt wyniosła 4,2‰ (wobec 2,0‰ w 2016 r.). Dla porównania, w całym województwie małopolskim wskaźnik ten wyniósł 3,7‰, w Krakowie – 2,4‰, a w Tarnowie – 5,3‰.

Wykres 4. Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych

Chart 4. Infant deaths per 1000 live births

1.6. Trwanie życia

1.6. Life expectancy

Dane statystyczne dotyczące trwania życia opracowywane są wyłącznie w podziale na podregiony. Dla przybliżenia ważności tematu, w niniejszym opracowaniu zaprezentowano sytuację w wybranych podregionach oraz w województwie.

Wydłuża się przeciętny okres trwania życia. Statystycznie mężczyźni żyją krócej niż kobiety. W 2017 r. przeciętny okres trwania życia wyniósł dla podregionu nowosądeckiego 75,2 lat dla mężczyzn i 83,0 lata dla kobiet. W podregionie tarnowskim było to odpowiednio 75,7 i 82,7, w Krakowie 76,8 i 82,7, a w całym województwie małopolskim 75,4 i 82,6.

1.7. Małżeństwa

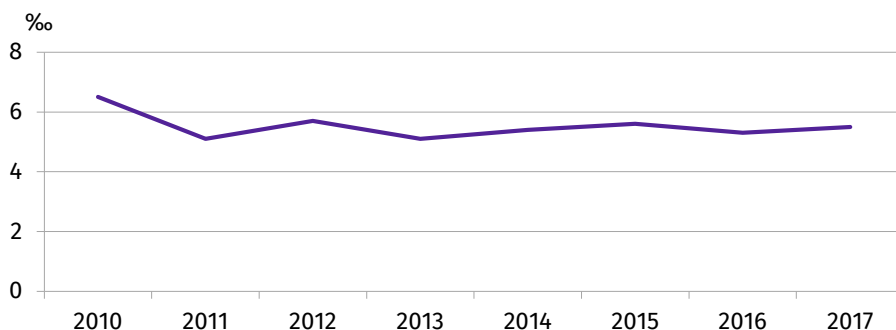
1.7. Marriages

Dzietność kobiet nadal determinowana jest liczbą zawieranych związków małżeńskich. W roku 2017 w Nowym Sączu zawarto 463 małżeństwa, co w porównaniu z rokiem poprzednim oznacza wzrost o 3,8%.

Corocznie liczba zawieranych małżeństw na 1000 ludności ulega wahaniom. W 2017 r. wskaźnik ten wyniósł 5,5‰ (wobec 5,3‰ w 2016 r.), podczas gdy w Tarnowie, w Krakowie i w całym województwie małopolskim natężenie małżeństw wynosiło odpowiednio: 4,5‰, 5,8‰ i 5,4‰.

Wykres 5. Małżeństwa na 1000 ludności

Chart 5. Marriages per 1000 population

W omawianym roku małżeństwa wyznaniowe stanowiły blisko 64% wszystkich nowo zawartych małżeństw w województwie małopolskim. Wśród małopolskich miast na prawach powiatu w Nowym Sączu odnotowano największy odsetek małżeństw wyznaniowych – ponad 71%, w Krakowie wyniósł on prawie 62%, a w Tarnowie – około 61%.

1.8. Rozwody i separacje

1.8. Divorces and separations

W 2017 r. w Nowym Sączu orzeczono 143 rozwody, tj. o 7,5% więcej w skali roku. Większość rozwodów, ponad 66%, orzeczono z powództwa żony. Wskaźnik natężenia rozwodów (liczba rozwodów na 1000 ludności) wyniósł 1,7‰, tj. tyle samo, co w Krakowie, a mniej niż w Tarnowie (o 0,2 pkt). W województwie małopolskim omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 1,3‰.

Jednocześnie w Nowym Sączu odnotowano w ciągu roku 5 prawomocnie orzeczonych separacji, tj. o 3 mniej niż rok wcześniej. Dla porównania w Krakowie w 2017 r. orzeczono 32 separacje, w Tarnowie – 11, a łącznie w całym województwie – 151.

1.9. Migracje

1.9. Migrations

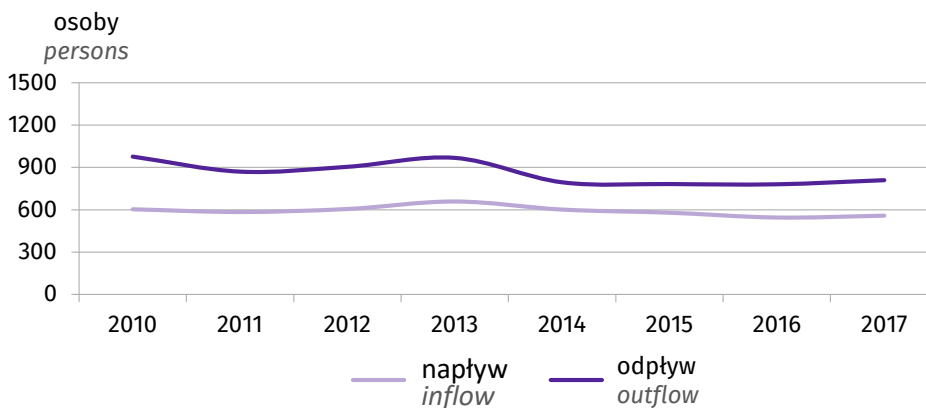
Drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem mającym bezpośredni wpływ na liczbę ludności na danym obszarze są migracje, których wielkość i kierunki zależą w dużej mierze od sytuacji społeczno-gospodarczej miasta. W 2017 r., biorąc pod uwagę saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności, korzystna sytuacja wystąpiła w Krakowie – plus 2,6‰, podczas gdy w Tarnowie i Nowym Sączu omawiany wskaźnik był ujemny i wyniósł odpowiednio minus 3,6‰ i minus 3,0‰, a w województwie małopolskim – plus 1,2‰.

Saldo migracji stałej w Nowym Sączu wyniosło minus 252 osoby, czyli o tyle liczba wyjeżdżających na stałe przewyższyła liczbę przybywających do miasta na pobyt stały. Według danych statystycznych w 2017 r. w Nowym Sączu zameldowało się na pobyt stały łącznie 558 osób. Jednocześnie zanotowano 810 wymeldowań z pobytu stałego.

Dla porównania, w Krakowie odnotowano dodatnie saldo migracji – plus 2002 osoby, a w Tarnowie ujemne – minus 398 osób. W województwie małopolskim ogólna liczba przyjeżdżających na pobyt stały kolejny raz przewyższyła ogólną liczbę wyjeżdżających, stąd saldo migracji stałej było dodatnie i wynosiło plus 4106 osób (rok wcześniej plus 3672 osoby).

Wykres 6. Migracje ludności na pobyt stały

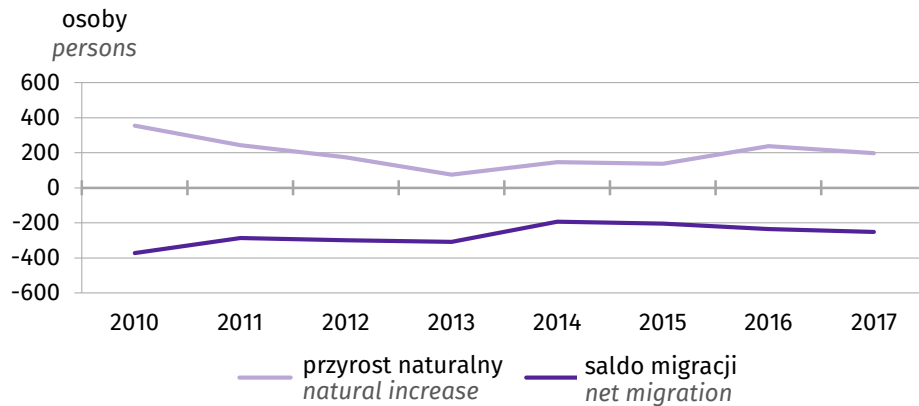
Chart 6. Permanent migration of population

W analizowanym roku więcej było zameldowań osób przybyłych ze wsi niż z miast (odpowiednio 349 wobec 173). Rozpatrując liczbę wymeldowań, przeważały wymeldowania osób na wieś (466) nad tymi do miast (309), co wiąże się z tendencją odśrodkową, polegającą na osiedlaniu się mieszkańców miast na terenach podmiejskich.

Wykres 7. Przyrost naturalny i saldo migracji stałej

Chart 7. Vital statistics and permanent net migration

Ponadto saldo migracji czasowych w 2017 r. w Nowym Saczu wyniosło minus 25 osób (w 2016 r. minus 127 osób). Wynika to z faktu, że czasowo nieobecnych w miejscu stałego zameldowania było 1132 osób, podczas gdy zameldowanych na pobyt czasowy było ogółem 1107.

W 2017 r. roczny przyrost rzeczywisty ludności był dodatni i wyniósł 48 osób, co było spowodowane głównie dodatnim przyrostem naturalnym – 198 osób. Dla porównania, roczny przyrost rzeczywisty w Krakowie wyniósł 2028 osób, w Tarnowie minus 460 osób, a w całym województwie 9120 osób.

Rozdział 2. Rynek pracy

Chapter 2. Labour market

Obserwowane w poprzednich latach pozytywne tendencje na rynku pracy Nowego Sącza uległy wzmocnieniu. Od kilku lat notowany jest wzrost liczby pracujących. Tym samym rośnie również przeciętne zatrudnienie. Dynamicznie rozwija się zwłaszcza sektor prywatny. Jednocześnie po raz kolejny notuje się spadek bezrobocia.

2.1. Pracujący³

2.1. Employed persons³

Sytuacja na rynku pracy w Nowym Sączu w 2017 r. poprawiła się w relacji do roku poprzedniego. Wzrosła liczba osób pracujących zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym, przy czym w sektorze prywatnym dynamika wzrostu była większa niż w sektorze publicznym. Według sektorów ekonomicznych, w sektorze przemysłowym (obejmującym przemysł i budownictwo) odnotowano wzrost zatrudnienia w skali roku o 2,6%.

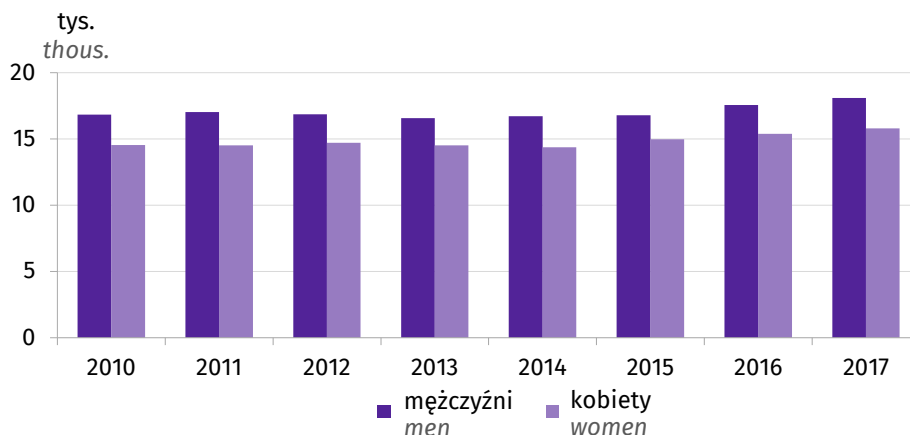
W końcu 2017 r. w mieście pracowało 33,9 tys. osób (tj. 4,2% ogólnej liczby pracujących w województwie małopolskim). Było to o 2,8% więcej niż w końcu 2016 r. W podziale według płci, większość pracujących stanowili mężczyźni – 53,4%. Pracujących kobiet było o 2,7% więcej w skali roku, tj. 15,8 tys., natomiast pracujących mężczyzn – 18,1 tys. (wzrost o 3,0%).

Wykres 8. Pracujący według płci

Stan w dniu 31 XII

Chart 8. Employed persons by sex

As of 31 XII

W sektorze przemysłowym pracowało łącznie 11,9 tys. osób, tj. 35,0% ogólnej liczby pracujących, w tym 9,7 tys. osób w przemyśle, a 2,1 tys. osób w budownictwie. W sekcjach PKD: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja pracowało 10,4 tys. osób (30,8% ogólnej liczby pracujących); w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych oraz w edukacji – łącznie 6,8 tys. osób (czyli 20,1%). W ochronie zdrowia pracowało 2,3 tys. osób, (tj. 6,7%), podczas gdy w sekcjach działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości – łącznie 1,0 tys. osób (tj. 3,0% ogólnej liczby pracujących).

³ Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

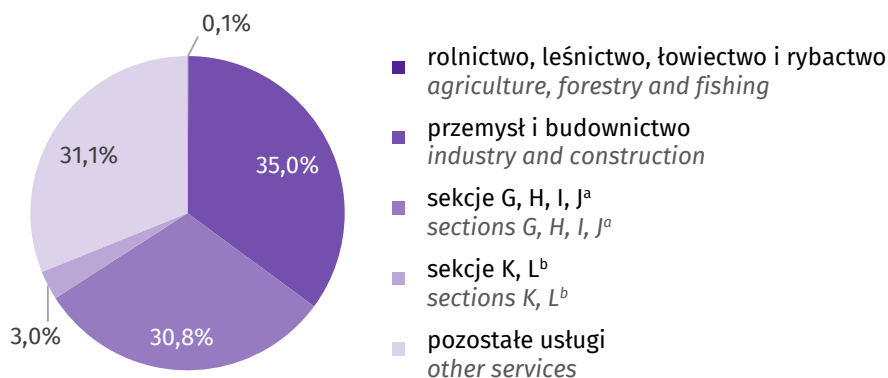
³ By actual workplace and kind of activity, excluding economic entities employing up to 9 persons and persons employed on private farms in agriculture.

Wykres 9. Struktura pracujących według sekcji w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Chart 9. Structure of employed persons by sections in 2017

As of 31 XII

a Handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja. b Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości.

a Trade; repair of motor vehicles, transportation and storage, accommodation and catering, information and communication. b Financial and insurance activities, real estate activities.

2.2. Zatrudnieni⁴**2.2. Paid employment⁴**

W omawianym roku przeciętne zatrudnienie wynosiło 28,0 tys. osób i było wyższe w stosunku do 2016 r. o 4,4%. Według sekcji PKD, w przemyśle i budownictwie przeciętne zatrudnienie wyniosło 12,3 tys. osób i było wyższe niż w poprzednim roku o 4,5%. Łącznie w sekcjach handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja wyniosło ono 5,7 tys. osób i zwiększyło się o 3,6%, a w sekcjach działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości – 0,6 tys. osób, tj. o 2,7% więcej niż w 2016 r.

2.3. Poszkodowani w wypadkach przy pracy**2.3. Persons injured in accidents at work**

W 2017 r. w Nowym Sączu liczba osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy (zgłoszonych w ciągu roku, bez wypadków indywidualnych w rolnictwie) wyniosła 313 wobec 290 rok wcześniej. Nie odnotowano wypadków śmiertelnych, 2 osoby doznały ciężkich uszkodzeń ciała, a 311 poszkodowanych doznało lżejszych uszkodzeń ciała. W ogólnej liczbie poszkodowanych było 125 kobiet, tj. o 11 więcej niż w 2016 r.

Łączna liczba dni niezdolności do pracy z powodu wypadków przy pracy wyniosła 15,8 tys., tj. o 3,2% mniej niż przed rokiem, a przeciętna liczba dni niezdolności do pracy na 1 poszkodowanego – 51, czyli o 5 dni krócej.

2.4. Bezrobocie rejestrowane**2.4. Registered unemployment**

Według stanu w końcu 2017 r. w Nowym Sączu było zarejestrowanych 1919 bezrobotnych, tj. o 33,3% mniej niż rok wcześniej. Bezrobotni zarejestrowani w Nowym Sączu w końcu omawianego roku stanowili 2,4% ogólnej liczby

⁴ Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

⁴ Excluding economic entities employing up to 9 persons and persons employed abroad, foundations, associations and other organizations.

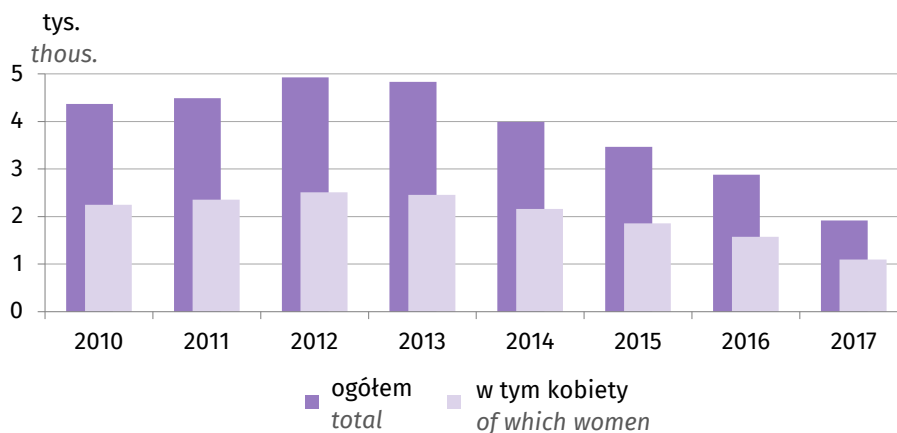
bezrobotnych w województwie małopolskim i odsetek ten spadł w skali roku o 0,6 p. proc. Kobiety stanowiły większość osób bezrobotnych (56,9%), ale ich liczba (1092) była o 30,7% niższa niż rok wcześniej. Natomiast liczba bezrobotnych mężczyzn wynosiła 827 i spadła w ciągu roku o 36,5%.

Wykres 10. Bezrobotni zarejestrowani

Stan w dniu 31 XII

Chart 10. Unemployed persons

As of 31 XII

Trudności ze znalezieniem pracy miały nadal zwłaszcza osoby bez kwalifikacji zawodowych, które stanowiły 27,6% ogólnej liczby bezrobotnych. Odsetek osób dotychczas niepracujących wśród zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 11,6%.

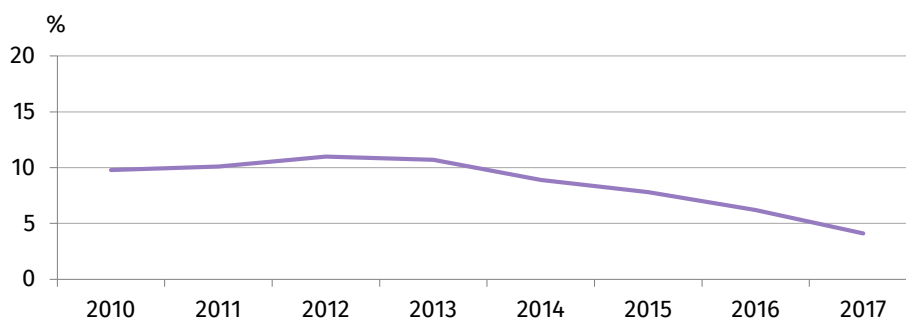
Stopa bezrobocia zmniejszyła się o 2,1 p. proc. i wyniosła 4,1% (dla porównania: w województwie małopolskim wynosiła 5,4%, w Tarnowie 5,9%, w Krakowie 2,8%). Na przestrzeni kilku ostatnich lat omawiany wskaźnik zmniejsza się, co świadczy o poprawie sytuacji na rynku pracy.

Wykres 11. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w dniu 31 XII

Chart 11. Registered unemployment rate

As of 31 XII

W 2017 r. osób posiadających prawo do zasiłku było 299 (15,6% ogólnej liczby bezrobotnych). W porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano mniej osób bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku w liczbach bezwzględnych, lecz więcej procentowo, jako że w 2016 r. było ich 376 (tj. 13,1%). Odwróciła się obserwowana w minionych latach tendencja spadkowa udziału osób posiadających prawo do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych.

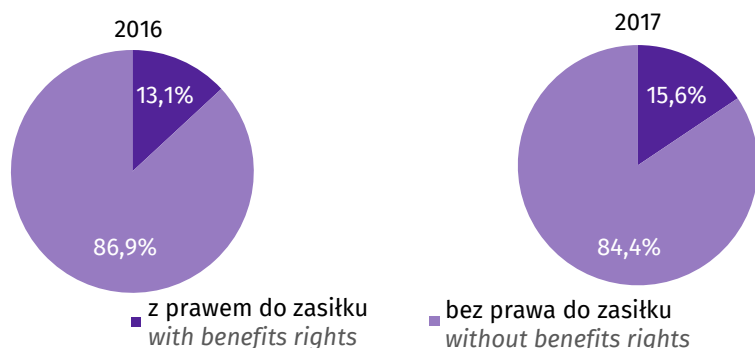
Poniższy wykres prezentuje dane za dwa ostatnie lata.

Wykres 12. Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według prawa do pobierania zasiłku

Stan w dniu 31 XII

Chart 12. Structure of registered unemployed persons by benefits rights

As of 31 XII

Według kryterium wieku w porównaniu z 2016 r. najbardziej spadła liczba bezrobotnych poniżej 25 roku życia – o 35,9%. Jednocześnie ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych obniżył się w ciągu dwóch lat z 10,6% do 10,2%. W 2017 r. najwięcej bezrobotnych było w przedziale wiekowym 25–34 lata – 30,3%. Ich udział w liczbie ogółem w relacji do roku 2016 minimalnie wzrósł, a w relacji do 2010 r. spadł (o 2,5 p. proc.).

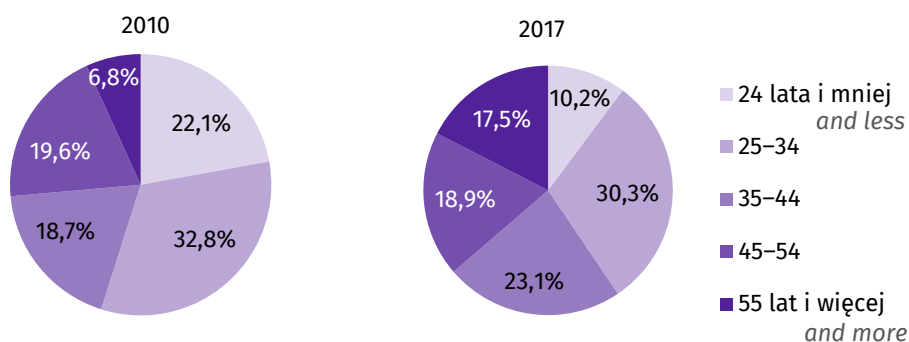
Różnice w strukturze bezrobotnych zarówno według wieku, jak i wykształcenia, widoczne są dopiero na przestrzeni kilku lat, na przykład w porównaniu z rokiem 2010.

Wykres 13. Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według wieku

Stan w dniu 31 XII

Chart 13. Structure of registered unemployed persons by age

As of 31 XII

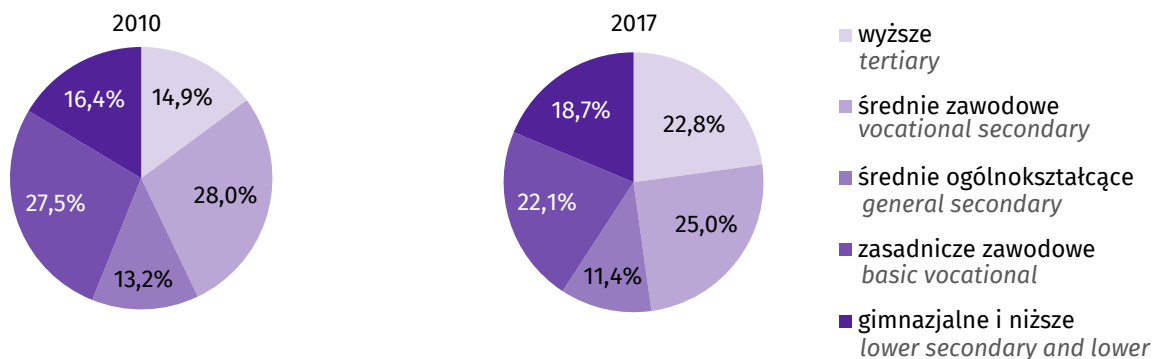
Rozpatrując strukturę bezrobotnych według poziomu wykształcenia można stwierdzić, że najwięcej było osób z wykształceniem średnim zawodowym (łącznie z policealnym) – 25,0% ogólnej liczby bezrobotnych (rok wcześniej 25,7%, w 2010 r. 28,0%) oraz osób, które ukończyły szkoły wyższe – 22,8% (w 2016 r. 18,5%, przed siedmiu laty 14,9%). Stosunkowo najmniej poszukujących pracy posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące bądź gimnazjalne lub niższe.

Wykres 14. Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według poziomu wykształcenia

Stan w dniu 31 XII

Chart 14. Structure of registered unemployed persons by educational level

As of 31 XII

W końcu 2017 r. w badanej populacji co dziewiąty bezrobotny nie posiadał żadnego stażu pracy. Relatywnie najwięcej bezrobotnych posiadało staż pracy od roku do pięciu lat – 444 (23,1%), zaś najmniej było osób z długim stażem pracy, wynoszącym powyżej 30 lat – 60 (3,1%).

Osób długotrwale bezrobotnych było 614, tj. 32,0%. Przez okres 6–12 miesięcy od momentu rejestracji pozostawały bez pracy 283 osoby, tj. 14,7% ogólnej liczby bezrobotnych. Krócej, bo od 3 do 6 miesięcy pozostawało bez pracy 348 osób (18,1%), a przez okres 1–3 miesięcy – 394 osoby (20,5%). Pozostałe osoby były bezrobotne miesiąc lub krócej.

W ciągu roku odnotowano 4404 bezrobotnych nowo zarejestrowanych i 5362 wyłączonych z ewidencji. Na przestrzeni 12 miesięcy urząd pracy dysponował ofertami pracy w ilości 2,9 tys., tj. więcej o 31,4% niż przed rokiem. W końcu grudnia omawianego roku do dyspozycji było 68 ofert pracy (wobec 64 ofert pracy rok wcześniej). W końcu 2017 r. na 1 ofertę pracy przypadało 28 bezrobotnych (w roku poprzednim – 45).

Rozdział 3. Wynagrodzenia, świadczenia społeczne

Chapter 3. Wages and salaries, social benefits

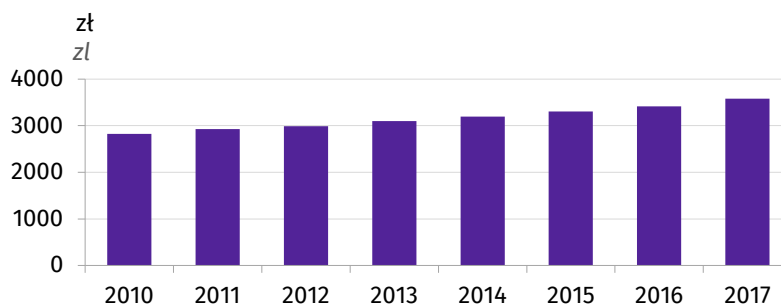
3.1. Wynagrodzenia

3.1. Wages and salaries

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto⁵ w 2017 r. w Nowym Sączu wyniosło 3578,27 zł, tj. o 4,7% więcej w skali roku. Dla porównania, przeciętne miesięczne wynagrodzenie w omawianym roku w województwie małopolskim wyniosło 4347,10 zł, w Krakowie – 4966,21 zł, a w Tarnowie – 3947,33 zł. Zatem różnica między przeciętnym wynagrodzeniem w województwie małopolskim a tym w Nowym Sączu jeszcze się zwiększyła, gdyż wyniosła 768,83 zł, podczas gdy rok wcześniej wynosiła 661,77 zł.

Wykres 15. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Chart 15. Average monthly gross wages and salaries

Zbiór jednostkowych danych o podatku dochodowym od osób fizycznych umożliwia obliczenie mediany rocznych przychodów z tytułu wynagrodzeń. Mediana ta za 2016 r. wynosiła 31,2 tys. zł, co oznacza, że z ogólnej liczby 26,9 tys. mieszkańców Nowego Sącza, którzy w 2016 r. uzyskali przychód z tytułu wynagrodzeń, 13,4 tys. osób osiągnęło przychód poniżej i tyle samo osób – powyżej tej kwoty.

Obliczona z powyższej mediany średnia miesięczna, (w uproszczeniu można uznać ją za przeciętny miesięczny przychód z wynagrodzeń) za 2016 r. wyniosła 2596,31 zł. Ta kwota uwzględnia wynagrodzenia mieszkańców miasta – podatników podatku dochodowego, zatrudnionych w zakładach pracy bez względu na wielkość i lokalizację tych zakładów, jest zatem bardziej zbliżona do rzeczywistych dochodów nowosądeczan uzyskiwanych z pracy niż omawiane wyżej przeciętne miesięczne wynagrodzenie. Dla porównania, obliczona w ten sam sposób przeciętna miesięczna kwota wynagrodzeń za 2016 r. w Krakowie i w Tarnowie wynosiła odpowiednio 3490,30 zł i 2816,36 zł.

3.2. Emerytury i renty

3.2. Retirement and other pensions

Według danych Ministerstwa Finansów, w 2016 r. z tytułu renty lub emerytury przychody uzyskiwało 20,3 tys. nowosądeczan, co stanowiło 2,5% ogólnej liczby osób otrzymujących przychody z tego tytułu w województwie. Mediana przychodów rocznych z tytułu emerytury lub renty wyniosła 19,5 tys. zł, tj. mniej niż w Tarnowie i w Krakowie, gdzie sięgnęła ona odpowiednio 19,8 tys. zł i 22,3 tys. zł. Dla porównania w województwie wyżej wymieniona mediana wynosiła 18,0 tys. zł. Średniomiesięczny przychód brutto uzyskiwany z emerytury lub renty w Nowym Sączu wyniósł w 2016 r. 1628 zł, tj. więcej o 8,6% od średniego przychodu w województwie (1499 zł).

⁵ Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

3.3. Świadczenia rodzinne

3.3. Family benefits

Rokrocznie zwiększa się wsparcie udzielane nowosądeckim rodzinom przez państwo. W omawianym okresie średnio miesięcznie 4248 nowosądeckich rodzin pobierało świadczenia rodzinne, w tym 2679 rodzin – zasiłek rodzinny. Było to odpowiednio o 177 i 183 więcej niż w roku poprzednim.

W 2017 r. w Nowym Sączu rodzice pobierali zasiłek rodzinny na 5069 dzieci w wieku do lat 17. Stanowiły one prawie 1/3 ogólnej liczby dzieci w tym wieku. Dla porównania odpowiedni wskaźnik dla Krakowa wynosił 12,1%, dla Tarnowa 25,7%, a dla województwa małopolskiego 31,5%.

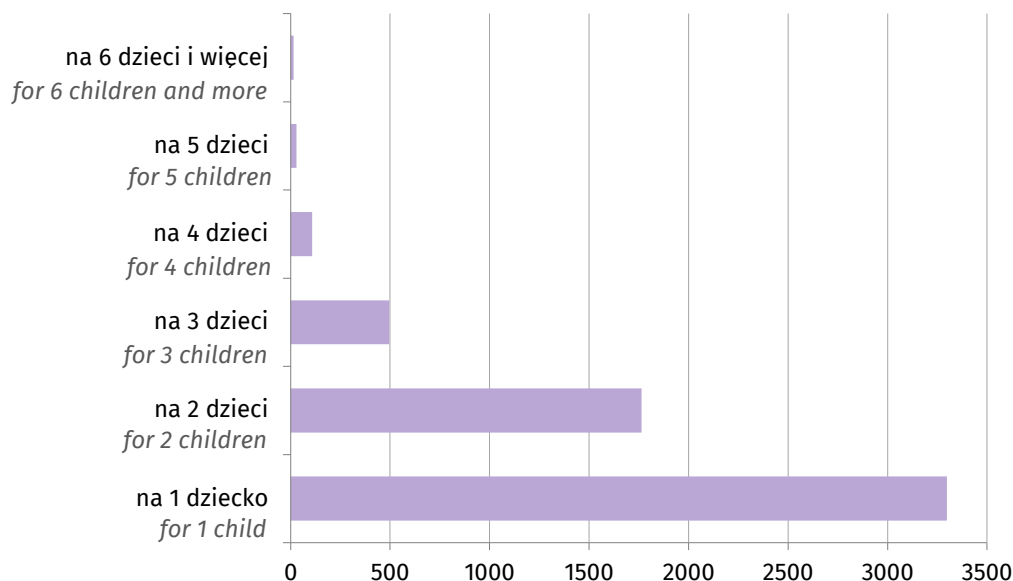
3.4. Świadczenia wychowawcze „Rodzina 500+”

3.4. Child raising benefits “Family 500+”

W ramach programu „Rodzina 500+” w Nowym Sączu w 2017 r. wypłacono 55,1 mln zł, tj. 2,5% kwoty przeznaczonej na ten cel w województwie małopolskim. Dla porównania w Tarnowie rodziny z dziećmi uzyskały z tego tytułu 54,4 mln zł, a w Krakowie – 334,9 mln zł. W Nowym Sączu średnio miesięcznie 5712 rodzin pobierało świadczenie „500+”, w tym większość na jedno dziecko (3299 rodzin).

Wykres 16. Rodziny pobierające świadczenie wychowawcze w 2017 r.

Chart 16. Families receiving child raising benefit in 2017

Rodzice otrzymują świadczenie w wysokości 500 zł miesięcznie, niezależnie od dochodu, na drugie i kolejne dziecko do ukończenia przez nie 18. roku życia. W przypadku dochodu poniżej 800 zł netto na osobę (lub 1200 zł netto w sytuacji wychowywania w rodzinie dziecka niepełnosprawnego) wsparcie można otrzymać także na pierwsze dziecko.

Rozdział 4. Infrastruktura komunalna

Chapter 4. Municipal infrastructure

4.1. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

4.1. Water supply and sewage systems

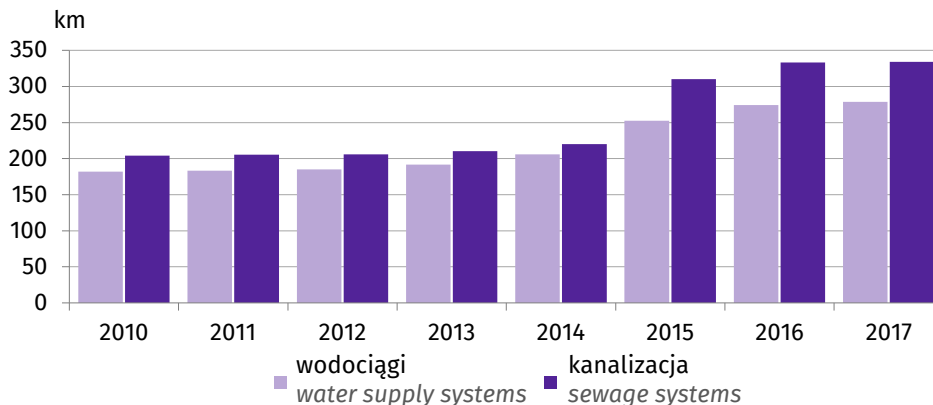
W Nowym Sączu w końcu 2017 r. stan infrastruktury komunalnej polepszył się nieznacznie w porównaniu z poprzednim rokiem. Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 278,5 km (tj. więcej o 4,2 km niż przed rokiem), a długość czynnej sieci kanalizacyjnej – 334,2 km (również więcej – o 1,1 km). W 2017 r. w Nowym Sączu na cele komunalno-bytowe wodociągi dostarczyły gospodarstwom domowym 2,5 tys. dam³ wody, tj. o 0,7% więcej niż przed rokiem. Jednocześnie siecią kanalizacyjną odprowadzono 2,9 tys. dam³ ścieków.

Wykres 17. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

Stan w dniu 31 XII

Chart 17. Length of water-line and sewage network

As of 31 XII

W przypadku sieci wodociągowej ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wyniosła 8,7 tys., a w przypadku sieci kanalizacyjnej – 10,6 tys. Dla porównania w Tarnowie było 12,1 tys. czynnych połączeń wodociągowych i 8,1 tys. połączeń kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zakwaterowania, a w Krakowie – odpowiednio 43,7 tys. i 41,2 tys.

4.2. Sieć gazowa

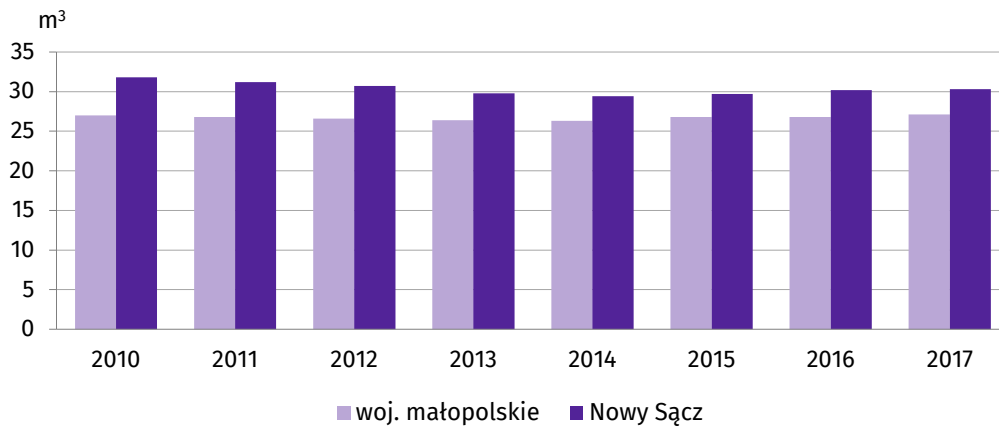
4.2. Gas supply network

Coraz bardziej rozbudowywana jest także sieć gazowa. Długość sieci gazowej w 2017 r. wynosiła 371,4 km i w porównaniu z 2016 r. wzrosła o 6,2 km. W badanym okresie liczba połączeń gazowych prowadzących do budynków wyniosła 11,3 tys. sztuk. Odbiorcami gazu w Nowym Sączu w omawianym roku było 25,6 tys. gospodarstw domowych.

4.3. Zużycie wody, energii elektrycznej, gazu

4.3. Consumption of water, electricity and gas

Wskaźnik zużycia, obrazujący sposób gospodarowania wodą w przeliczeniu na 1 mieszkańca, osiągnął w omawianym roku poziom 30,3 m³ (w województwie małopolskim 27,1 m³). Nieznaczny wzrost tego wskaźnika na przestrzeni roku może być związany z rozbudową infrastruktury w mieście i wskazywać na nieco większe zapotrzebowanie na wodę wśród mieszkańców Nowego Sącza.

Wykres 18. Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca*Chart 18. Consumption of water from water supply system per capita*

W 2017 r. zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w Nowym Sączu w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 697,2 kWh (w województwie małopolskim 814,6 kWh) i zwiększyło się w odniesieniu do roku poprzedniego o 1,9%.

W porównaniu z rokiem poprzednim w 2017 r. wzrosło zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (o 6,8%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca Nowego Sącza zużycie gazu wynosiło 2050,6 kWh, a na 1 odbiorcę – 6723,8 kWh (tj. więcej odpowiednio o 6,6% i 6,7%). W województwie małopolskim w omawianym roku zużycie gazu wyniosło na 1 mieszkańca 1490,3 kWh, a na 1 odbiorcę – 6937,1 kWh.

Można zauważyć, że średnie zużycie wody z wodociągów i gazu z sieci na 1 mieszkańca było wyższe niż przeciętne zużycie w województwie, natomiast średnie zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca – znacznie niższe, choć już z tendencją wzrostową.

Rozdział 5. Budownictwo mieszkaniowe

Chapter 5. Dwelling construction

5.1. Zasoby mieszkaniowe

5.1. Dwelling stocks

W ciągu ostatnich lat ma miejsce niewielki, systematyczny wzrost liczby zasobów mieszkaniowych Nowego Sącza. W końcu 2017 r. wyniosły one 30,2 tys. mieszkań, co stanowiło 2,6% ogólnej liczby zasobów mieszkaniowych województwa małopolskiego. Dla porównania zasoby mieszkaniowe Krakowa stanowiły 32,2% ogółu, a Tarnowa – 3,7%. W odniesieniu do stanu z roku poprzedniego liczba mieszkań w Nowym Sączu zwiększyła się o 174, tj. o 0,6%.

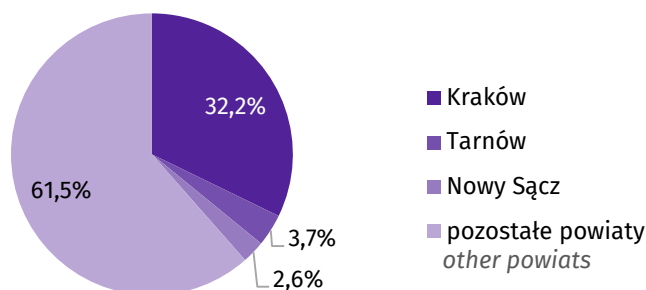
W mieszkaniach tych znajdowało się ogółem 117,7 tys. izb. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła 2244 tys. m². Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 74,4 m². W Krakowie i Tarnowie statystyczne mieszkanie było mniejsze, odpowiednio 57,7 m² i 63,8 m², podczas gdy średnia dla województwa była wyższa – 78,4 m².

Wykres 19. Struktura zasobów mieszkaniowych w województwie małopolskim w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Chart 19. Structure of dwelling stocks in Małopolskie voivodship in 2017

As of 31 XII

5.2. Zaludnienie i standard mieszkań

5.2. Population and housing standards

Według danych statystycznych za 2017 r. na 1 mieszkanie w Nowym Sączu przypadają średnio 2,8 osoby (2,9 w województwie małopolskim), a przeciętna liczba izb w mieszkaniu wyniosła 3,9 (podobnie jak w województwie). Było to nieco więcej niż w dwóch pozostałych miastach na prawach powiatu, gdyż w Krakowie na 1 mieszkanie przypadają średnio 2,0 osoby i 3,1 izby, a w Tarnowie – 2,5 osoby i 3,6 izby.

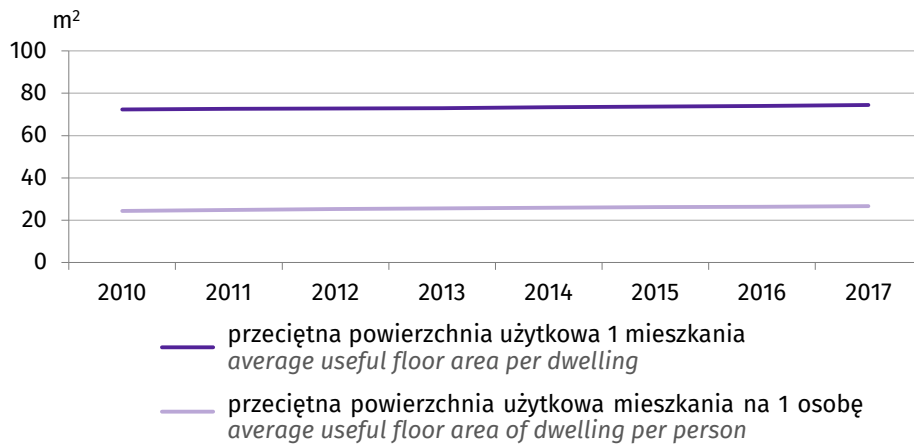
W miastach notuje się wysoki poziom wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne. W roku 2017 w Nowym Sączu w wodociąg wyposażonych było 99,1% ogólnej liczby mieszkań, w ustęp – 98,8%, w łazienkę – 97,8%, w gaz z sieci – 88,0%, a w centralne ogrzewanie – 90,6%. W Krakowie nieco lepiej przedstawiało się wyposażenie mieszkań w wodociąg, ustęp i łazienkę, a gorzej w gaz z sieci i centralne ogrzewanie. W Tarnowie nieco niższe wskaźniki niż dla Nowego Sącza odnotowano w przypadku wyposażenia w ustęp, łazienkę i centralne ogrzewanie.

Wykres 20. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania i na 1 osobę

Stan w dniu 31 XII

Chart 20. Average useful floor area per dwelling and per person

As of 31 XII

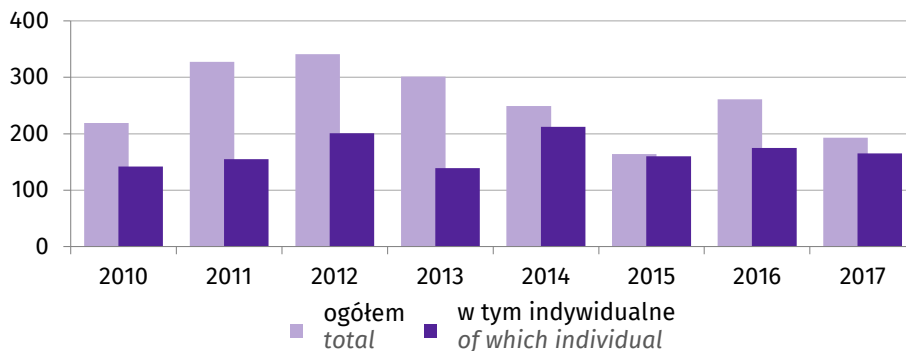
W ciągu ostatnich lat odnotowano wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę. W Nowym Sączu wynosiła ona 26,7 m² (dla województwa małopolskiego 27,3 m²). W Krakowie przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę wynosiła 28,6 m², a w Tarnowie 25,4 m².

5.3. Mieszkania oddane do użytkowania**5.3. Dwellings completed**

W 2017 r. w Nowym Sączu przekazano do użytkowania 193 mieszkania o łącznej powierzchni 26,8 tys. m², tj. mniej o 68 mieszkań (o 26,1%) niż w 2016 r. Spadek ten wystąpił głównie wskutek zmniejszenia liczby mieszkań oddanych na sprzedaż lub wynajem (26 w omawianym roku wobec 69 w roku poprzednim) oraz braku realizacji mieszkań w budownictwie spółdzielczym (w 2016 r. oddano 17 mieszkań w tej formie budownictwa). Inwestorzy indywidualni oddali 165 mieszkań w omawianym okresie, tj. o 10 mniej niż przed rokiem. Udział mieszkań indywidualnych w ogólnej liczbie zrealizowanych inwestycji wyniósł 85,5% (czyli o 18,5 p. proc. więcej niż rok wcześniej). Mieszkania oddane do użytkowania na terenie Nowego Sącza stanowiły 1,0% mieszkań oddanych do użytkowania w województwie.

Wykres 21. Mieszkania oddane do użytkowania

Chart 21. Dwellings completed

W relacji do 2016 r. zwiększyła się przeciętna powierzchnia 1 mieszkania oddanego do użytkowania i w 2017 r. wyniosła 139,0 m² (wobec 107,3 m² przed rokiem), w tym w budynkach indywidualnych 142,2 m² (o 13,2 m² więcej niż w roku poprzednim). Dla porównania przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w Krakowie wynosiła 56,1 m², w Tarnowie – 109,9 m², a w województwie małopolskim – 93,4 m².

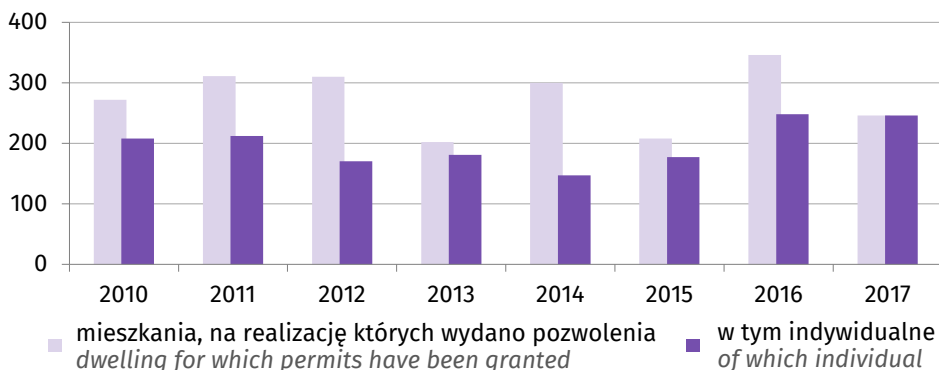
Wskaźnikiem nasilenia budownictwa mieszkaniowego jest liczba oddanych do użytkowania mieszkań na 1 tys. ludności. Miernik ten w 2017 r. w Nowym Sączu wynosił 2,3 przy średniej dla województwa małopolskiego 5,9. W Krakowie wskaźnik ten wyniósł 14,4, a w Tarnowie – 1,8.

W 2017 r. liczba mieszkań przekazanych do użytkowania na 1000 nowo zawartych małżeństw wyniosła 417 (w województwie małopolskim 1091). W dwóch pozostałych miastach na prawach powiatu, tj. w Krakowie i w Tarnowie wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 2496 i 406.

Liczba mieszkań w Nowym Sączu, których budowę rozpoczęto spadła w 2017 r. w ujęciu rocznym o 28, z 223 do 195. W ponad 3/4 przypadków były to inwestycje realizowane w budownictwie indywidualnym. Zmniejszyła się również liczba mieszkań, na których realizację wydano pozwolenia – o 100, z 346 do 246 w omawianym roku, w tym 100,0% dotyczyło budownictwa indywidualnego.

Wykres 22. Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia

Chart 22. Dwellings for which permits have been granted

Rozdział 6. Edukacja⁶

Chapter 6. Education⁶

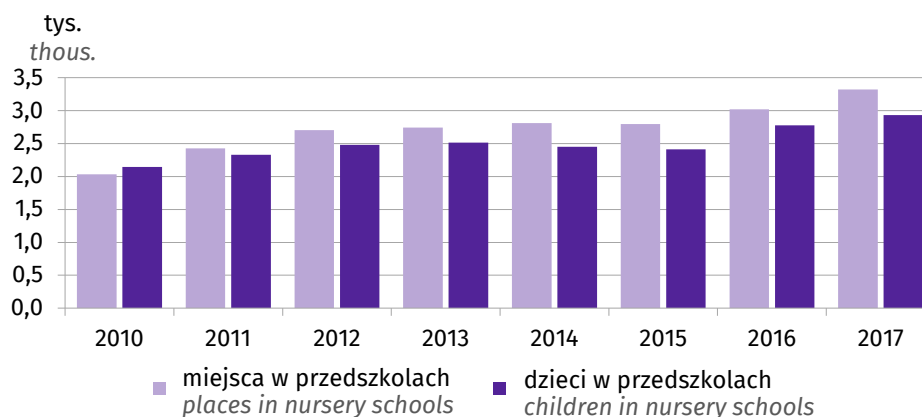
Wychowaniem przedszkolnym w 2017 r. w Nowym Sączu objęto 3,8 tys. dzieci w 54 placówkach. Funkcjonowały 34 przedszkola, mające 123 oddziały, w których przebywało 2934 dzieci. Działo 17 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, do których uczęszczało 731 dzieci oraz 2 punkty przedszkolne i 1 zespół wychowania przedszkolnego obejmujące opieką łącznie 103 dzieci. W 2017 r. utworzono dodatkowo 1 oddział przedszkolny przy szkole podstawowej oraz 1 punkt przedszkolny. Przedszkola oferowały o 301 miejsc więcej niż w 2016 r., zwiększyła się o 134 liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, w tym głównie (o 101 dzieci) liczba 5-latków. W przedszkolach na 100 miejsc przypadało 88 dzieci w wieku przedszkolnym (przed rokiem – 92).

Wykres 23. Miejsca i dzieci w przedszkolach

Stan na początku roku szkolnego

Chart 23. Places and children in nursery schools

As of beginning of the school year

W związku z wprowadzaną reformą szkolnictwa⁷, przejściem z 6- na 8-letnią szkołę podstawową, w roku szkolnym 2017/18 w Nowym Sączu działały 23 szkoły podstawowe (o 3 więcej niż rok wcześniej), w których kształciło się 6314 uczniów. Absolwenci (897 dzieci) z roku szkolnego 2016/17 kontynuowali naukę jako pierwszy rocznik uczniów realizujących program klasy siódmej szkoły podstawowej. W klasie pierwszej szkoły podstawowej rozpoczęło naukę 915 uczniów. W wyniku zmian w systemie edukacji polegającym na stopniowym wygaszaniu gimnazjów (z 13 szkół w roku szkolnym 2016/17 do 3 szkół w roku szkolnym 2017/18) i brakiem naboru do klas pierwszych, naukę w klasach drugich i trzecich kontynuowało 1880 uczniów. Do 8 szkół branżowych I stopnia, które powstały z przekształcenia zasadniczych szkół zawodowych uczęszczało 1187 uczniów (375 uczniów z naboru do pierwszej klasy oraz 812 uczniów oddziałów zasadniczych szkół zawodowych). W 12 liceach ogólnokształcących uczyło się 4042 licealistów. W 12 technikumach kształciło się 4576 uczniów. 13 szkół policealnych wykazało 1268 uczniów. Ponadto działało 5 liceów ogólnokształcących dla dorosłych, w których kształciły się 773 osoby.

W szkołach branżowych I stopnia uczniowie najchętniej kształcili się w zawodach mechanika i elektromechanika pojazdów samochodowych, montera zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, a uczennice wybierały zawód fryzjera, kucharza lub sprzedawcy. Natomiast w technikumach chłopcy najczęściej wybierali kierunki, które

⁶ Dane Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

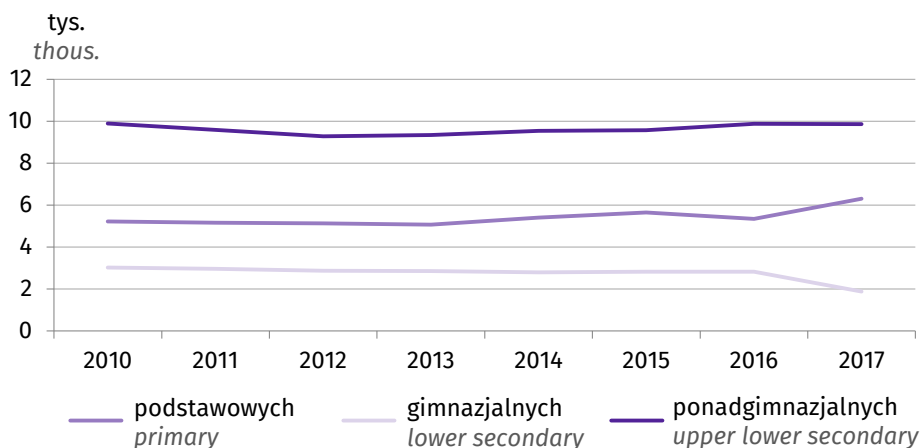
⁶ Data of the Ministry of National Education and the Ministry of Science and Higher Education.

⁷ Patrz: Uwagi metodologiczne, str.55.

dawały im zawód: technika informatyka, technika mechatronika, technika budownictwa, natomiast dziewczęta – technika ekonomisty, technika żywienia i usług gastronomicznych lub technika usług fryzjerskich.

Wykres 24. Liczba uczniów szkół^a

Chart 24. Number of school pupils and students^a

a Bez uczniów szkół dla dorosłych.

a Excluding students of schools for adults.

W czerwcu 2017 r. naukę na poziomie ponadgimnazjalnym (dla młodzieży oraz dorosłych) ukończyło 3,0 tys. absolwentów. Do egzaminu maturalnego przystąpiło 2,4 tys. osób spośród 2,6 tys. uprawnionych (czyli 92,2% ogólnej liczby uprawnionych absolwentów liceów ogólnokształcących oraz techników). Świadectwo dojrzałości otrzymało 2,1 tys. osób, tj. 87,5% zdających. Do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie lub kwalifikacje zawodowe przystąpiło 735 absolwentów. Ponadto 0,5 tys. absolwentów ukończyło szkoły policealne.

W Nowym Sączu mają siedzibę 3 szkoły wyższe, tj. Wyższa Szkoła Biznesu, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa oraz Szkoła Główna Politechniczna, na których w roku akademickim 2017/18 kształciło się 4,5 tys. studentów. Na studiach stacjonarnych studiowało 2,8 tys. osób (tj. 62,2% ogólnej liczby studentów). Ponad 70% studentów uczęszczało na studia pierwszego stopnia (z tytułem licencjata lub inżyniera). Najchętniej studenci wybierali kierunki biznesu i administracji, pedagogiczne, medyczne. Nowosądeckie wyższe uczelnie w roku akademickim 2016/17 wydały absolwentom 1,5 tys. dyplomów ukończenia studiów wyższych, w tym 0,9 tys. kończącym studia stacjonarne. Absolwenci studiów pierwszego stopnia (z tytułem licencjata lub inżyniera) stanowili 68,3% ogólnej liczby absolwentów.

Rozdział 7. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Chapter 7. Health care and social welfare

7.1. Ochrona zdrowia

7.1. Health care

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej według stanu w końcu 2017 r. w Nowym Sączu funkcjonowało 68 przychodni⁸, tj. o 3 więcej oraz 10 praktyk lekarskich, czyli tyle samo, co rok wcześniej. W ciągu roku udzielono 1187,9 tys. porad⁹, tj. o 3,8% mniej niż w roku poprzednim. Porad lekarskich udzielono 1030,0 tys., co stanowiło 86,7% ogólnej ich liczby, a porad dentystycznych – 157,9 tys. Przeciętnie w roku jednemu mieszkańcowi Nowego Sącza udzielono łącznie 14 porad.

W końcu 2017 r. w Nowym Sączu działało 39 aptek, tj. o 2 mniej niż rok wcześniej. Stanowiły one 3,4% ogólnej liczby małopolskich aptek. Dwie apteki pełniły stałe dyżury nocne i cztery – dyżury okresowe. Zmniejszyła się również liczba magistrów farmacji pracujących w nowosądeckich aptekach – z 87 w końcu grudnia 2016 r. do 83. Na jedną aptekę przypadało 2155 mieszkańców, podczas gdy rok wcześniej o 106 mieszkańców mniej.

Jednostki systemu ratownictwa medycznego w liczbie 4, w tym 1 specjalistyczny zespół ratownictwa medycznego i 2 podstawowe, interweniowały 9715 razy, udzieliły pomocy medycznej 9715 osobom. Najczęściej miejscem zdarzenia był dom (69,1%).

7.2. Środowiskowa pomoc społeczna

7.2. Social assistance

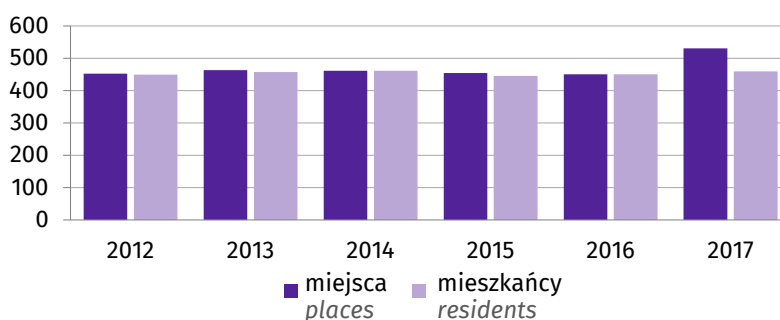
W Nowym Sączu w końcu 2017 r. działało 7 zakładów stacjonarnej opieki społecznej, tj. o 3 więcej niż rok wcześniej. Dysponowały one 531 miejscami (wzrost o 80 w skali roku), w których przebywało 460 pensjonariuszy, tj. o 9 więcej w porównaniu z poprzednim rokiem. Oprócz 3 istniejących domów pomocy społecznej, funkcjonowały 2 schroniska dla bezdomnych, 1 noclegownia oraz 1 ośrodek interwencji kryzysowej.

Wykres 25. Miejsca i mieszkańcy w domach i zakładach stacjonarnej pomocy społecznej

Stan w dniu 31 XII

Chart 25. Places and residents in stationary social welfare homes and facilities

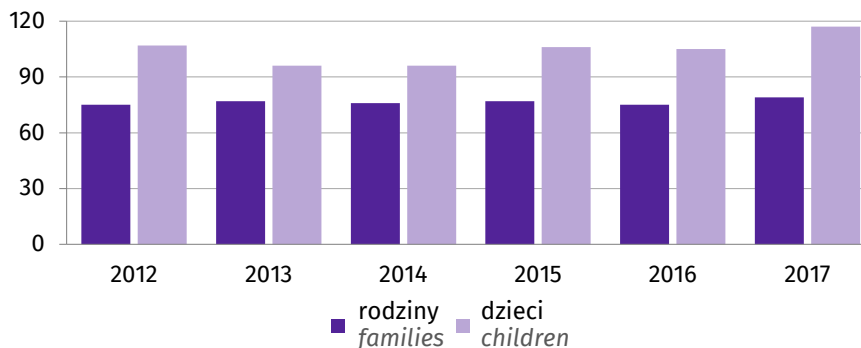
As of 31 XII

W ramach opieki nad dziećmi i młodzieżą, na terenie miasta działało 6 placówek opiekuńczo-wychowawczych: 2 placówki socjalizacyjne, w których w końcu 2017 r. przebywało 31 wychowanków, 1 placówka interwencyjna, gdzie przebywało 5 wychowanków oraz 3 rodzinne domy dziecka, opiekujące się 24 wychowankami. W 79 rodzinach zastępczych przebywało 117 dzieci.

⁸ Od 2012 r. przychodnie łącznie z przychodniami MON i MSW.

⁹ Od 2012 r. łącznie z poradami udzielonymi w przychodniach resortów obrony narodowej i spraw wewnętrznych.

Wykres 26. Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w tych rodzinach*Chart 26. Foster families and children in these families*

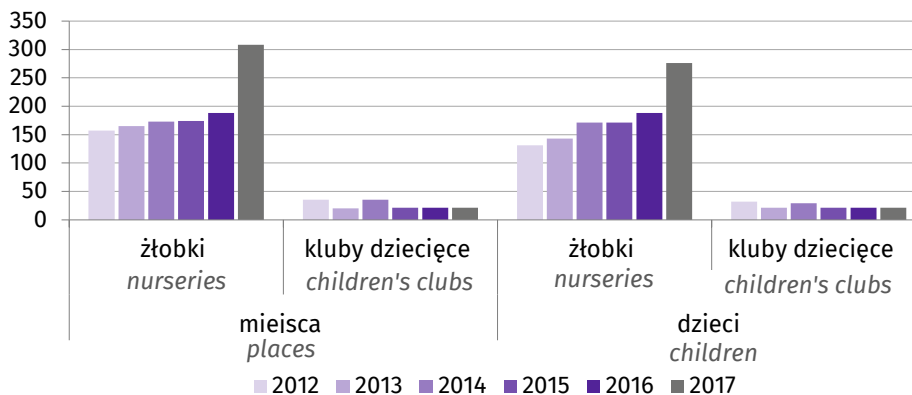
W 2017 r. w Nowym Sączu z pomocy społecznej korzystało 2,0 tys. gospodarstw domowych (obejmujących łącznie 4,5 tys. osób), co stanowiło 3,2% gospodarstw w skali województwa małopolskiego. Zasiłki stałe przyznano 374 osobom (wobec 369 przed rokiem). Średnia kwota zasiłku stałego wynosiła 478 zł. Z zasiłków okresowych skorzystało 1,1 tys. osób, (1,2 tys. osób rok wcześniej). Przeciętna kwota zasiłku okresowego wyniosła 326 zł. W ramach zasiłków okresowych najwięcej, bo 0,7 tys. osób otrzymało zasiłek z powodu bezrobocia, co stanowiło 60,7% wszystkich osób korzystających z zasiłków okresowych, rok wcześniej z tej formy pomocy korzystało 0,8 tys. osób (70,4%).

7.3. Opieka nad dziećmi do 3 lat*7.3. Childcare for children up to the age of 3*

W zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 w końcu 2017 r. funkcjonowało 8 placówek, które dysponowały 329 miejscami. Było to 7 żłobków (o 4 więcej w porównaniu z końcem 2016 r.) i 1 klub dziecięcy. W ciągu roku przebywało w nich 464 dzieci (rok wcześniej – 339). Miejsca były wykorzystane w około 90%.

Wykres 27. Miejsca i dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych

Stan w dniu 31 XII

*Chart 27. Places and children in nurseries and children's clubs**As of 31 XII*

Wskaźnik określający liczbę dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w Nowym Sączu wzrósł i wyniósł 109; rok wcześniej – 80. Było to więcej niż średnia dla województwa – 89 w 2017 r., ale mniej niż dla Krakowa – 233 i Tarnowa – 186.

Rozdział 8. Kultura i turystyka

Chapter 8. Culture and tourism

8.1. Kultura

8.1. Culture

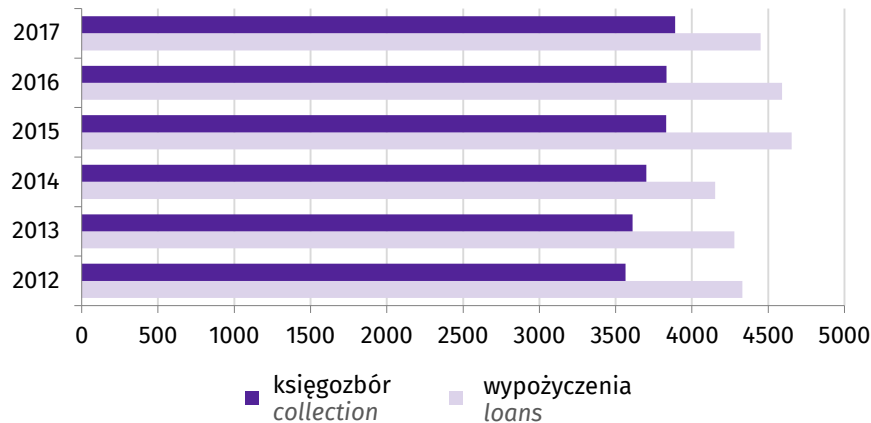
W końcu 2017 r. na terenie miasta działało 8 bibliotek, tj. Sądecka Biblioteka Publiczna im. Józefa Szujskiego i jej 7 filii. Dla porównania w Tarnowie łącznie z filiami działało 10 bibliotek, a w Krakowie 61 (w całym województwie małopolskim 717).

Księgozbiór nowosądeckich bibliotek stanowił 3,0% zasobów wojewódzkich i wzrósł w porównaniu z poprzednim rokiem o 5,0 tys. woluminów do poziomu 327,0 tys. woluminów. Liczba czytelników bibliotek wyniosła w 2017 r. 19,5 tys. osób, tj. mniej niż w 2016 r. o 4,2%. Na 1000 mieszkańców Nowego Sącza 232 osoby były czytelnikami biblioteki.

Liczba wypożyczeń księgozbioru w ciągu roku zmniejszyła się o 2,9%, kształtując się na poziomie 373,7 tys. woluminów. Statystycznie 1 czytelnik wypożyczył w ciągu roku 19,1 woluminów (rok wcześniej 18,9). Średnia czytelnictwa w województwie wyniosła 15,0 woluminów.

Wykres 28. Księgozbiór i wypożyczenia w woluminach na 1000 ludności

Chart 28. Collection and loans in volumes per 1000 population

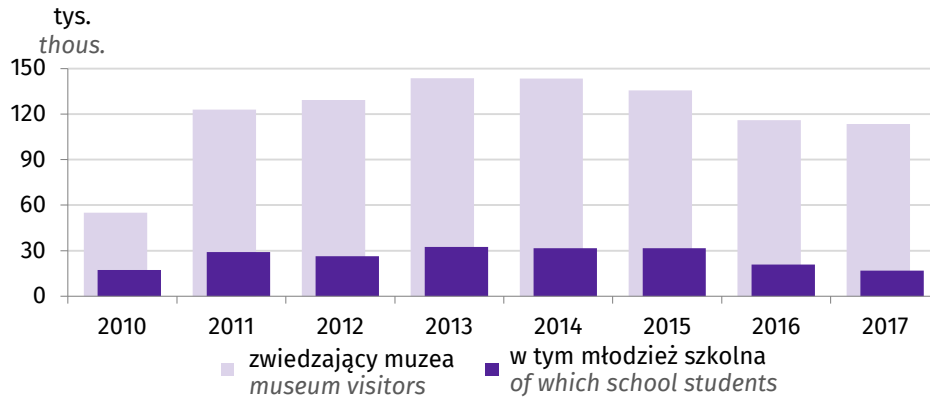
W 2017 r. funkcjonowały w mieście 2 muzea, a dokładnie 1 muzeum i 1 oddział muzealny. Muzeum prowadzi elektroniczną inwentaryzację zbiorów. W omawianym roku zorganizowało łącznie 29 wystaw czasowych w kraju – 8 własnych, 4 współorganizowane i 17 obcych (w tym 2 z zagranicy), które zobaczyło ogółem 113,5 tys. zwiedzających, w tym 50,2 tys. osób bezpłatnie.

Liczba zwiedzających obniżyła się w stosunku do roku poprzedniego o 2,1%. Młodzież szkolna zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach stanowiła 14,9% ogólnej liczby zwiedzających, a jej liczba (16,9 tys.) spadła w porównaniu z rokiem 2016 o 18,4%.

W ramach działalności oświatowej muzea zaproponowały łącznie 438 imprez (wobec 357 przed rokiem). Były to: odczyty/prelekcje/spotkania (w liczbie 7), seanse filmowe (10), koncerty (14), konkursy (5), warsztaty (355), imprezy plenerowe (23), lekcje i zajęcia (22), sesje i seminaria naukowe/sympozja (2).

Wykres 29. Zwiedzający muzea

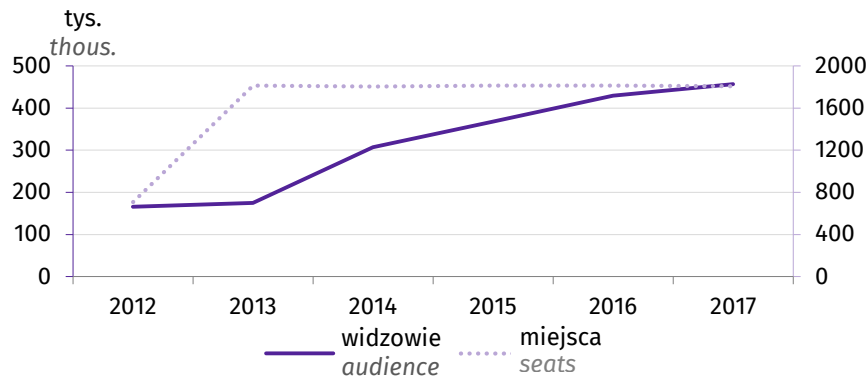
Chart 29. Museum visitors

W końcu 2017 r. w Nowym Sączu funkcjonowały 2 kina, które dysponowały 9 salami i 1,8 tys. miejsc na widowni. W ciągu roku wyświetlono 17,5 tys. seansów filmowych dla 456,9 tys. widzów. Na 1 seans przypadało średnio 26 widzów. Rokrocznie odnotowuje się coraz większą liczbę widzów w kinach.

Wykres 30. Miejsca na widowni i widzowie w kinach

Chart 30. Seats and audience in cinemas

Kino „Sokół” – oprócz kina repertuarowego – włączyło się w organizację różnorodnych przeglądów filmowych, np. kinematografii narodowych czy dorobku poszczególnych twórców. Od roku 2005 odbyły się 4 edycje Festiwalu Filmowego LUDZIE KINA (bohaterami byli kolejno: Jerzy Stuhr, Krystyna Janda, Andrzej Wajda i Zbigniew Zamachowski). W kinie odbywają się również regularne seanse DKF-u KOT, Noce Filmowe, coroczne cykliczne zajęcia Młodzieżowej Akademii Filmowej oraz Festiwal Filmów Dziecięcych GALICJA. Organizowane są również uroczyste premiery filmów powiązane niekiedy ze spotkaniami z twórcami dzieła filmowego, odbywają się przeglądy i retrospektywy festiwalu filmowych, cykl pokazów Festiwal KinoJazda, Filmoteka dojrzałego Człowieka, Klasyka Kina, Kino ze Szminką, Podróżniczy Klub Filmowy, Rekolekcje Filmowe, Wakacyjne Podróże Filmowe itp.¹⁰

Drugie, nowoczesne kino „Helios” posiada 5 klimatyzowanych sal z 1,1 tys. miejsc, wyposażonych w wysokiej klasy sprzęt nagłaśniający, a także ekrany perełkowe Harkness. Oprócz ciekawych premier kinowych w kinie organizowane są imprezy, takie jak: Walentynki, Ferie, Dzień Dziecka i inne spotkania okolicznościowe, m.in. specjalne, przedpremierowe pokazy filmów (z udziałem twórców), maratony i festiwale filmowe, koncerty, gry i zabawy dla dzieci, konkursy, seanse dla grup szkolnych i firm.

¹⁰ <http://www.kinosokol.pl/>

Według danych statystycznych w Nowym Sączu w 2017 r. działały 2 galerie i salony sztuki. Obiekty były dostosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich z uwagi na wejście do budynku, a także posiadały udogodnienia wewnątrz budynku. Zorganizowały one łącznie w kraju 32 wystawy (o 1 mniej niż rok wcześniej). Liczba zwiedzających wyniosła 24,2 tys. W omawianym roku w galeriach i salonach sztuki odbyło się 155 seansów filmowych związanych tylko z działalnością wystawienniczą, w których uczestniczyło 5,1 tys. widzów. Wszystkie wyżej wymienione wystawy były eksponowane w kraju.

W 2017 r. w Nowym Sączu zorganizowano 26 masowych imprez artystyczno-rozrywkowych i sportowych, w tym 19 na terenie otwartym i 7 w obiekcie zamkniętym. Było to 15 imprez sportowych, 9 koncertów, 1 festiwal i 1 kabaret. Uczestniczyło w nich łącznie 73,1 tys. osób, z tego 35,0 tys. w imprezach sportowych i 38,1 tys. w imprezach artystyczno-rozrywkowych. W ogólnej liczbie uczestników z prawa do wolnego wstępu skorzystało 31,7 tys. osób, czyli 43,3%.

W mieście działa także Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ, którego misja polega na ochronie i promocji wielokulturowego dziedzictwa województwa małopolskiego oraz kształtowaniu kompetencji kulturowej przez popularyzację muzyki klasycznej, filmu europejskiego, teatru, folkloru, sztuki ludowej oraz wspomaganie rozwoju amatorskich ruchów artystycznych. Siedzibą instytucji, będącej kontynuatorem blisko 140-letniej tradycji Towarzystwa Gimnastycznego SOKÓŁ, jest budynek Sokolni Sądeckiej z 1892 r., który znajduje się w centrum Nowego Sącza. Rokrocznie MCK Sokół organizuje ponad 20 cyklicznych festiwali i imprez kulturalnych o charakterze lokalnym, krajowym i międzynarodowym, m.in.:

- Międzynarodowy Festiwal i Konkurs Sztuki Wokalnej im. Ady Sari (od 1985 r.)
- Międzynarodowy Festiwal Dziecięcych Zespołów Regionalnych ŚWIĘTO DZIECI GÓR (od 1992 r.)
- Sądecki Festiwal Muzyczny IUBILAEI CANTUS (od 1995 r.)
- Międzynarodowy Festiwal Wirtuozerii i Żartu Muzycznego FUN & CLASSIC (od 2001 r.)
- Sądecki Festiwal Muzyki Organowej L'ARTE ORGANICA (od 2002 r.)
- Cykl prezentacji teatralno-operyowych WIECZORY MAŁOPOLSKIE (od 2004 r.)¹¹.

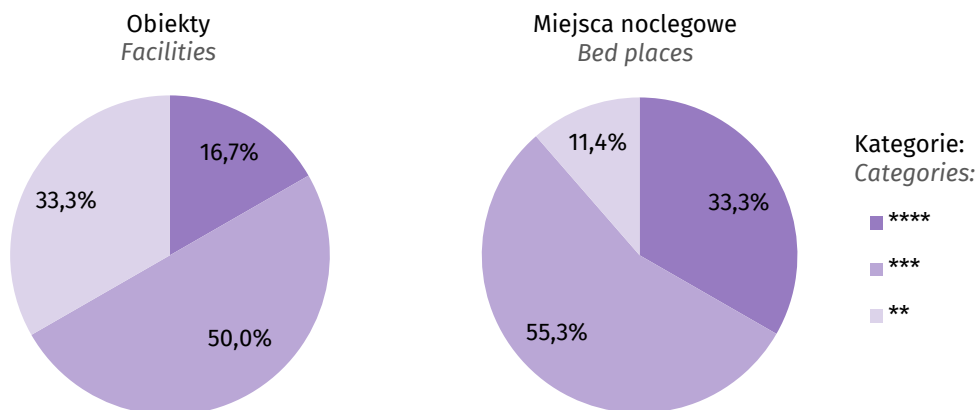
8.2. Turystyka

8.2. Tourism

Wykres 31. Struktura hoteli według kategorii obiektów w 2017 r.

Stan w dniu 31 VII

Chart 31. Structure of hotels by categories in 2017
As of 31 VII

¹¹ <http://www.nowysacz.pl>

W końcu lipca 2017 r. w Nowym Sączu funkcjonowało 12 turystycznych całorocznych obiektów noclegowych. Bazę noclegową tworzyło 6 hoteli i 3 inne obiekty hotelowe oraz 3 pozostałe obiekty określane jako pokoje gościnne/kwatery prywatne.

Liczba miejsc noclegowych w wyżej wymienionych obiektach zbiorowego zakwaterowania w Nowym Sączu w końcu lipca 2017 r. wyniosła 576 – wszystkie to miejsca całoroczne. Przeciętnie jeden obiekt dysponował 48 miejscami noclegowymi. Miejsc w hotelach było 385. Jeden hotel dysponował przeciętnie 64 miejscami.

W 2017 r. miasto odwiedziło 35,9 tys. osób korzystających z noclegów, w tym 5,4 tys. turystów zagranicznych. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł 33,5% (dla porównania: w Tarnowie w analizowanym roku wyniósł on 34,1%, w całym województwie małopolskim – 40,8%, a w Krakowie – 52,1%).

Spośród turystów zagranicznych korzystających z noclegów najwięcej gości przybyło ze Stanów Zjednoczonych Ameryki (14,8% ogólnej liczby turystów zagranicznych) oraz z krajów europejskich, takich jak: Niemcy (14,2%), Wielka Brytania (10,9%), Ukraina (7,4%), Włochy (6,2%), Słowacja (4,3%) i Francja (4,2%).

W ciągu 12 miesięcy udzielono 60,6 tys. noclegów, czyli więcej niż przed rokiem o 19,0%, w tym turystom zagranicznym 11,4 tys. noclegów, tj. o 68,5% więcej (wskaźniki obliczono w warunkach porównywalnych, tj. z uwzględnieniem imputacji danych). Średni czas pobytu turysty w obiekcie turystycznym w omawianym roku wyniósł 1,7 noclegu, podczas gdy przeciętny pobyt turysty zagranicznego – 2,1 noclegu.

W obiektach hotelowych (hotelach motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych) położonych na terenie Nowego Sącza w 2017 r. wynajęto 32,4 tys. pokoi, tj. więcej o 16,7% niż w roku poprzednim, w tym 7,2 tys. pokoi turystom zagranicznym, tj. o 59,6% więcej.

W końcu 2017 r. liczba członków PTTK „Beskid” w Nowym Sączu wyniosła 1148 osób, tj. o 4,5% więcej niż przed rokiem, w tym liczba młodzieży szkolnej – 682, czyli o 8,8% więcej. Natomiast liczba kół i klubów PTTK zmniejszyła się w ciągu roku z 23 do 21. Kadra programowa pozostała na niezmiennym poziomie, tj. 320 osób, posiadających łącznie 523 uprawnienia. Liczba komisji, rad i zespołów, podobnie jak przed rokiem, wyniosła 8.

W ramach turystyki kwalifikowanej¹² zmalała liczba imprez i wycieczek – do 345 z 360 w 2016 r. oraz liczba uczestników – z 8,9 tys. do 7,4 tys. osób. W ramach turystyki powszechnej zorganizowano prawie tyle samo imprez i wycieczek, co w roku poprzednim, tj. 104 (spadek o 1,0%), podczas gdy liczba ich uczestników obniżyła się o 23,8% i w omawianym roku wyniosła 2,7 tys. osób (dane PTTK).

¹² Źródło definicji pojęcia: https://mfiles.pl/pl/index.php/Turystyka_kwalifikowana

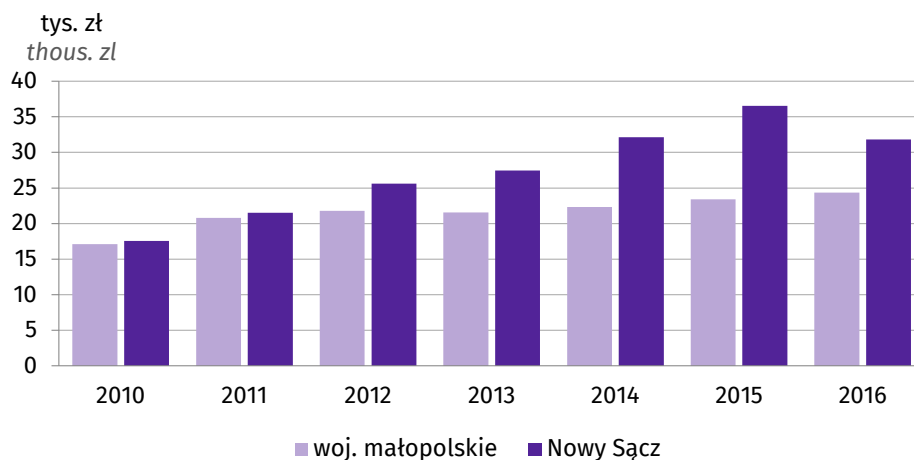
Rozdział 9. Przemysł i inwestycje

Chapter 9. Industry and investments

Według ostatnich dostępnych danych, w 2016 r. w Nowym Sączu w podmiotach gospodarczych, w których liczba pracujących przekraczała 9 osób produkcja sprzedana przemysłu wyniosła w cenach bieżących 2668,0 mln zł. W porównaniu z 2015 r. było to mniej o 12,9%. Udział produkcji sprzedanej przemysłu przedsiębiorstw z terenu Nowego Sącza w wielkości przypadającej dla województwa wyniósł 3,2%, tj. o 0,7 p. proc. mniej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2016 r. produkcja sprzedana przemysłu ukształtowała się na poziomie 31,8 tys. zł, tj. wyższym o 30,6% niż przeciętnie w województwie małopolskim (rok wcześniej wyniosła 36,5 tys. zł).

Wykres 32. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca

Chart 32. Sold production of industry per capita

Nakłady inwestycyjne w 2016 r. w podmiotach gospodarczych, w których liczba pracujących przekraczała 9 osób (według lokalizacji inwestycji) wyniosły 286,4 mln zł, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca 3416 zł (wobec odpowiednio 450,3 mln zł i 5372 zł rok wcześniej). W omawianym roku najwięcej nakładów poniosły przedsiębiorstwa zaliczane do sekcji przetwórstwo przemysłowe – 112,7 mln zł, tj. mniej o 54,1 mln zł niż w 2015 r., ale ich udział w nakładach inwestycyjnych ogółem wzrósł z 37,0% do 39,4% w 2016 r.

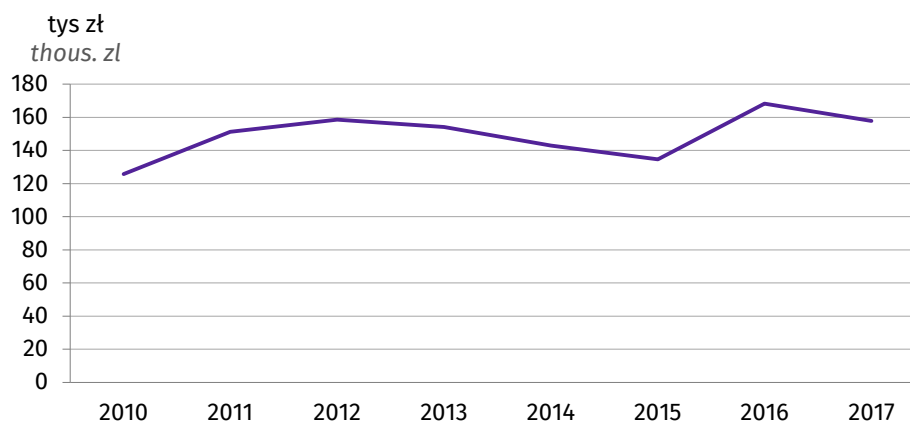
Rozdział 10. Handel

Chapter 10. Trade

W 2017 r. w Nowym Sączu funkcjonowały 3 targowiska stałe (w tym 2 z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej) o łącznej powierzchni 30,0 tys. m². Dla porównania w Krakowie i w Tarnowie działało po 15 targowisk o łącznej powierzchni odpowiednio 85,1 tys. m² i 96,5 tys. m². Na nowosądeckich targowiskach znajdowało się 295 punktów sprzedaży detalicznej, tj. o 12 więcej niż rok wcześniej, w tym 230 punktów sprzedaży na targowiskach czynnych codziennie. Roczne wpływy z opłaty targowej wyniosły 157,9 tys. zł.

Wykres 33. Roczne wpływy z opłaty targowej na targowiskach stałych i sezonowych

Chart 33. Annual receipts from the market fee on permanent and seasonal marketplaces

Liczba targowisk sezonowych lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchomionych okresowo (w ciągu roku) w mieście spadła z 19 do 8. W Krakowie były 923 targowiska sezonowe, a w Tarnowie 3. Łączny udział targowisk sezonowych w Nowym Sączu i Tarnowie w ich ogólnej liczbie dla województwa nie przekroczył 1,0%, podczas gdy w Krakowie sięgnął 82,5%.

W 2016 r. (dane sprzed roku) w Nowym Sączu działały 24 supermarkety, tj. sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 do 2499 m² (4,6% tego typu sklepów w województwie małopolskim), oraz 5 hipermarketów, tj. sklepów o powierzchni sprzedażowej powyżej 2500 m², co stanowiło 11,4% wszystkich hipermarketów w województwie. Dla porównania, w Tarnowie w 2016 r. było 29 supermarketów i 4 hipermarkety, a w Krakowie – odpowiednio 136 i 23.

Rozdział 11. Ochrona środowiska

Chapter 11. Environmental protection

11.1. Jakość powietrza i wody

11.1. Quality of air and water

Nowy Sącz, ze względu na stosunkowo niewielką ilość wyemitowanych zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, nadal należy do tych miast w województwie małopolskim, w których degradacja środowiska jest relatywnie niska. W ramach ochrony środowiska, oprócz ochrony powietrza atmosferycznego, bierze się pod uwagę m.in. gospodarkę wodno-ściekową, gospodarkę odpadami oraz ponoszone na te cele nakłady inwestycyjne.

W 2017 r. emisja przemysłowych pyłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w mieście wyniosła 70 ton (3,4% wielkości wojewódzkiej) i zmniejszyła się w ujęciu rocznym o 9,1%, emisja dwutlenku węgla wzrosła o 5,3%, a emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) – wzrosła o 13,6% do 2541 ton (2,9% emisji przypadającej na województwo). W przeliczeniu na 1 km² powierzchni miasta wyemitowano w Nowym Sączu 1,2 tony pyłów (dla porównania w Krakowie 2,4 tony, a w Tarnowie 4,8 tony). Pyły ze spalania paliw stanowiły 45,7% całej emisji pyłowej. Wśród zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) najczęściej było tlenku węgla (73,7%), a ponadto: dwutlenku siarki (13,4%), tlenków azotu (5,5%) oraz metanu (4,1%).

W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla Nowego Sącza w 2017 r. zatrzymano i zneutralizowano 99,5% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych i 19,1% wytworzonych zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

11.2. Oczyszczanie ścieków

11.2. Wastewater treatment

Odpowiednia gospodarka wodno-ściekowa chroni zasoby wodne przed degradacją spowodowaną ściekami wytwarzanymi przez przemysł i gospodarkę komunalną. W Nowym Sączu w 2017 r. do wód lub do ziemi odprowadzono 3,6 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia (wobec 3,5 hm³ w roku poprzednim). Stanowiło to 1,4% tego typu ścieków w województwie. Zostały one w 100,0% oczyszczone.

11.3. Gospodarka odpadami

11.3. Waste management

Odpady przemysłowe i komunalne powstające na terenie miasta dzięki właściwej gospodarce odpadami stanowią niewielkie zagrożenie dla środowiska naturalnego. W 2017 r. w Nowym Sączu wytworzono 28,1 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), tj. 0,5% masy odpadów wytworzonych w całym województwie. W porównaniu z rokiem 2016 ilość wytworzonych odpadów spadła o 0,7%. Procesowi odzysku poddano 3,5 tys. ton odpadów (we własnym zakresie przez wytwórcę).

Ponadto, na terenie miasta w 2017 r. zebrano 21,9 tys. ton odpadów komunalnych zmieszanych, tj. o 6,8% więcej niż rok wcześniej. Z gospodarstw domowych pochodziło 16,8 tys. ton odpadów komunalnych, tj. 76,7%, a pozostała część – z handlu, małego biznesu, biur i instytucji oraz usług komunalnych.

Na 1 mieszkańca przypadało w Nowym Sączu 261 kg zebranych odpadów komunalnych zmieszanych (wobec 245 kg w 2016 r.), w Tarnowie – 262 kg, w Krakowie – 283 kg, a w całym województwie małopolskim – 207 kg. W ciągu roku ilość zebranych odpadów komunalnych zmieszanych na 1 mieszkańca z gospodarstw domowych w Nowym Sączu wzrosła z 196 kg do 200 kg.

W omawianym roku do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych wywieziono 14,4 dam³ nieczystości ciekłych, w tym 10,2 dam³ z gospodarstw domowych. Podczas likwidacji 25 nielegalnych wysypisk śmieci zebrano 40 ton odpadów komunalnych.

11.4. Ochrona przyrody

11.4. Nature preservation

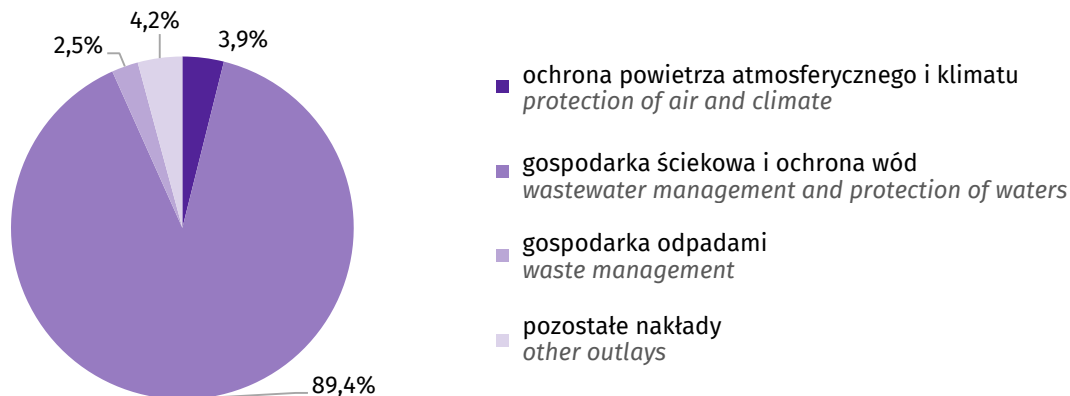
Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu jej zasobów. W obrębie miasta znajduje się 410,2 ha obszarów prawnie chronionych. Jest to obszar chronionego krajobrazu, stanowiący 7,1% powierzchni miasta. Dla porównania, w Krakowie obszary prawnie chronione stanowiły w 2017 r. 14,9% powierzchni miasta, a w Tarnowie – 0,1%. Według stanu w dniu 31 XII 2017 r. w Nowym Sączu objęto ochroną 26 obiektów w formie pomników przyrody, w tym 19 pojedynczych drzew, 6 grup drzew i 1 aleję.

Poprawie warunków bytowych ludności i kształtowaniu zdrowego otoczenia na obszarze miasta służą tereny zieleni. W 2017 r. łączna powierzchnia ogólnodostępnych parków i zieleńców oraz terenów zieleni osiedlowej wyniosła w Nowym Sączu 112,0 ha. Stanowiło to 1,9% powierzchni miasta, podobnie jak w Tarnowie. Dla porównania, w Krakowie w 2017 r. powierzchnia ta stanowiła 5,3% powierzchni miasta.

Na środki trwałe służące ochronie powietrza atmosferycznego i klimatu, gospodarce odpadami, gospodarce ściekowej i ochronie wód, a także pozostałym aspektom ochrony środowiska w 2017 r. wydatkowano w Nowym Sączu 18,1 mln zł, tj. ponad siedmiokrotnie więcej niż przed rokiem. Z kwoty tej najwięcej wydatkowano na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 16,1 mln zł.

Wykres 34. Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2017 r.

Chart 34. Structure of outlays on fixed assets in environmental protection in 2017

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w 97,6% pochodziły ze środków własnych (w tym w 2,0% z budżetu województwa). W pozostałej części były to tzw. inne środki, w tym nakłady niesfinansowane.

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2017 r. były znacznie mniejsze niż w 2016 r. Wyniosły one 0,1 mln zł – z czego 68,4% przeznaczono na regulację i zabudowę rzek i potoków, a 31,6% na obwałowania przeciwpowodziowe. Nakłady inwestycyjne na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 68,4% pochodziły ze środków własnych, a w pozostałych 31,6% z budżetu województwa.

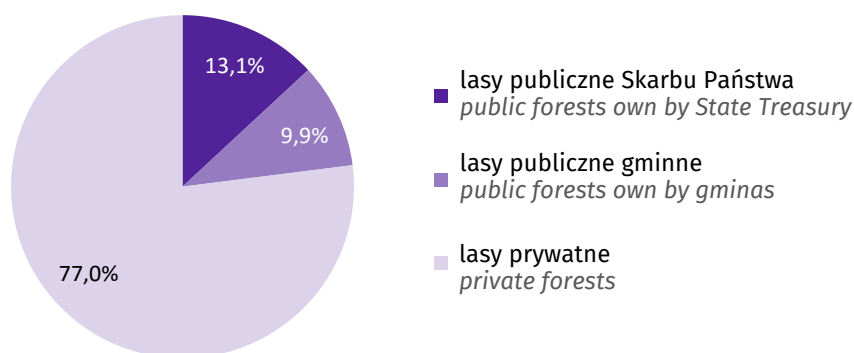
Rozdział 12. Leśnictwo

Chapter 12. Forestry

Lasy w obrębie Nowego Sącza (łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną w lasach prywatnych) zajmowały 634 ha, tj. 0,1% powierzchni lasów województwa małopolskiego. Lasy prywatne zajmowały 488 ha, tj. 77,0% ogólnej powierzchni lasów na terenie Nowego Sącza, a lasy publiczne – 146 ha. W ramach lasów publicznych przeważały lasy Skarbu Państwa – 83,0 ha (w tym Lasy Państwowe 50,6 ha), a pozostałą część tworzyły lasy gminne – 63,0 ha. Z lasów prywatnych w 2017 r. pozyskano 366 m³ drewna (grubizny), w tym 89,1% z drzew iglastych.

Wykres 35. Struktura powierzchni lasów według form własności w 2017 r.

Chart 35. Structure of forest area by ownership forms in 2017

Lasy zlokalizowane na terenie miasta spełniają dodatkowe funkcje ogólnodostępnych terenów zieleni. Zgodnie z Ustawą o lasach z 1991 r. lasy w zasięgu oddziaływania miast uznawane są za ochronne. Pełnią one ważną rolę, przede wszystkim pozaprodukcyjną. Wyróżnia się funkcje: rekreacyjne, wypoczynkowe, edukacyjne, klimatyczne, filtracyjne, krajobrazowe i przyrodnicze lasu.

Rozdział 13. Dochody i wydatki budżetu miasta

Chapter 13. Revenue and expenditure of the city budget

13.1. Dochody budżetu miasta

13.1. Revenue of the city budget

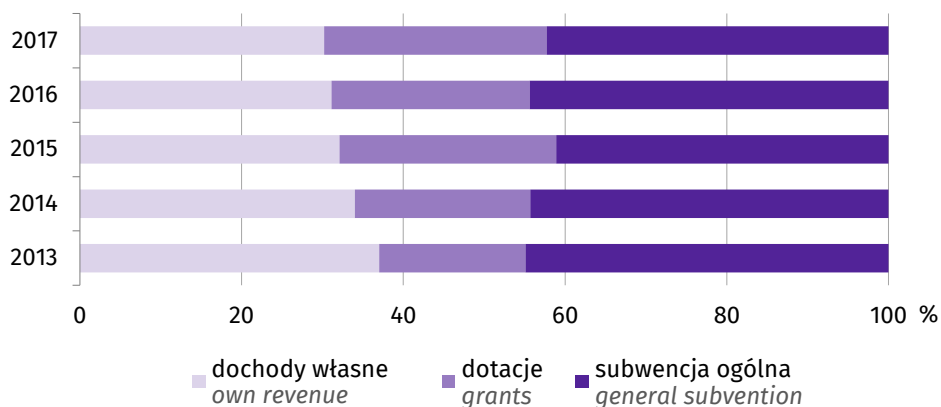
W 2017 r. zanotowano wzrost dochodów przy jednoczesnym wzroście wydatków budżetu miasta, przy czym rok ponownie zakończył się nadwyżką budżetową.

Dochody budżetu miasta Nowy Sącz w analizowanym roku sięgnęły 512,7 mln zł, co oznacza wzrost w porównaniu z 2016 r. o 5,3%. Dochody własne wzrosły o 0,2%, a subwencja ogólna – o 2,3%. Dotacje celowe otrzymane na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego wzrosły o 8,5%, dotacje celowe z budżetu państwa – o 19,6%, natomiast dotacje §§ 200,625 przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi lub płatności z budżetu środków europejskich wzrosły aż 17-krotnie.

Nadal w 2017 r. największy udział w dochodach ogółem miały dochody własne – 42,3% (216,7 mln zł), subwencja ogólna stanowiła 30,2% (155,1 mln zł), a dotacje celowe – 25,0% (128,2 mln zł). Dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi lub płatności z budżetu środków europejskich wyniosły 12,7 mln zł, tj. 2,5% dochodów ogółem.

Wykres 36. Struktura dochodów budżetu miasta

Chart 36. Structure of revenue of the city budget

13.2. Wydatki budżetu miasta

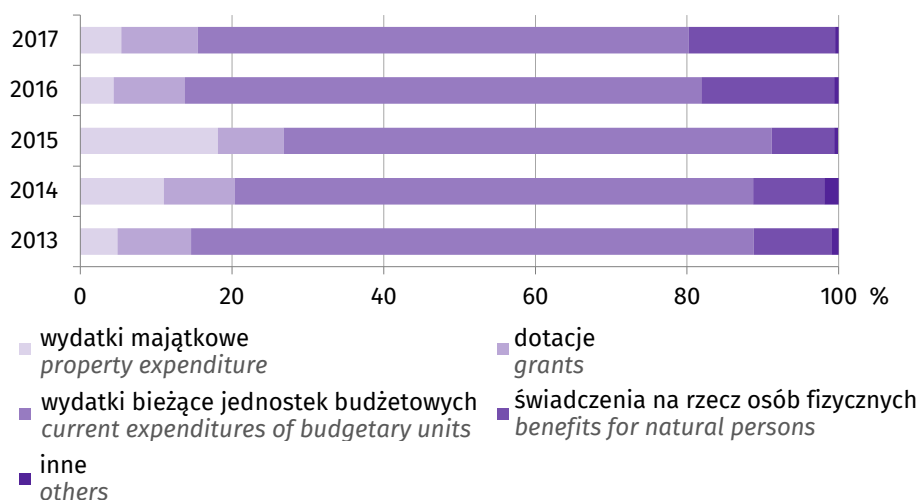
13.2. Expenditure of the city budget

Wydatki budżetu miasta w omawianym okresie wyniosły 508,1 mln zł, czyli o 9,8% więcej niż w 2016 r. Wydatki majątkowe zwiększyły się o 36,3% do wysokości 27,7 mln zł. Z kwoty tej na cele inwestycyjne przeznaczono 23,1 mln zł (83,6% wydatków majątkowych). W ujęciu rocznym o 1/5 wzrosły świadczenia dla osób fizycznych (do 97,8 mln), co stanowiło 19,3% wydatków budżetu miasta ogółem. Wzrosły również wydatki bieżące jednostek budżetowych (o 4,3%), w tym kwoty przeznaczone na wynagrodzenia (o 2,7%) i pochodne od wynagrodzeń (o 1,7%). Warto wspomnieć, że w listopadzie 2017 r. rozpoczęto budowę tzw. mostu heleńskiego oraz związaną z tym przebudowę układu komunikacyjnego po obu stronach Dunajca.

W strukturze wydatków dominowały wydatki bieżące jednostek budżetowych, stanowiąc 64,7%. Dotacje stanowiły 10,1% ogółu wydatków budżetowych, a wydatki majątkowe – 5,4%. Na pozostałą część wydatków budżetu Nowego Sącza składały się wyżej wspomniane świadczenia na rzecz osób fizycznych oraz inne wydatki.

Wykres 37. Struktura wydatków budżetu miasta

Chart 37. Structure of expenditure of the city budget

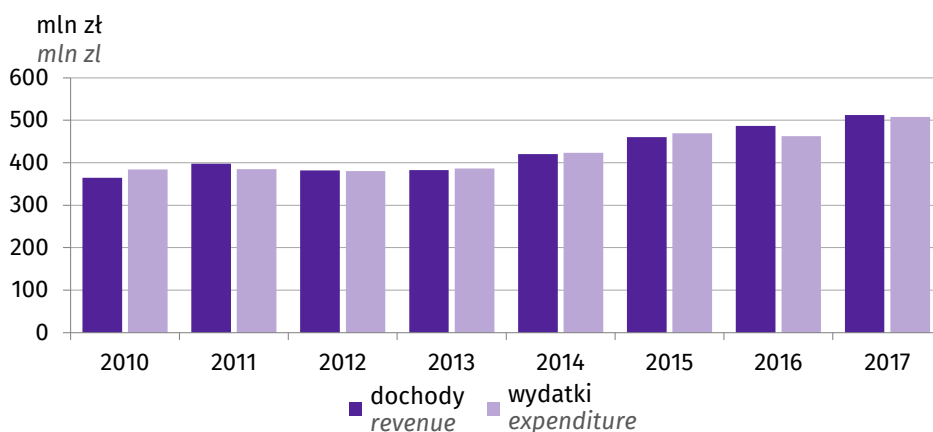
13.3. Wynik finansowy

13.3. Financial result

W 2017 r. ponownie odnotowano nadwyżkę budżetową. Wynik finansowy wyniósł 4,6 mln zł wobec 24,4 mln zł w 2016 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody budżetu miasta Nowego Sącza zwiększyły się w ujęciu rocznym z 5809 zł w 2016 r. do 6107 zł w 2017 r., a wydatki – z 5519 zł do 6053 zł. Wzrost dochodów w skali roku wyniósł 298 zł, a wydatków – 534 zł. W zestawieniu z dwoma pozostałymi miastami na prawach powiatu w województwie małopolskim, zarówno dochody przypadające na 1 mieszkańca w Nowym Sączu, jak i wydatki w omawianym roku były niższe.

Wykres 38. Dochody i wydatki budżetu miasta

Chart 38. Revenue and expenditure of the city budget

Rozdział 14. Podmioty gospodarki narodowej

Chapter 14. Entities of the national economy

14.1. Struktura podmiotów gospodarki narodowej

14.1. Structure of entities of the national economy

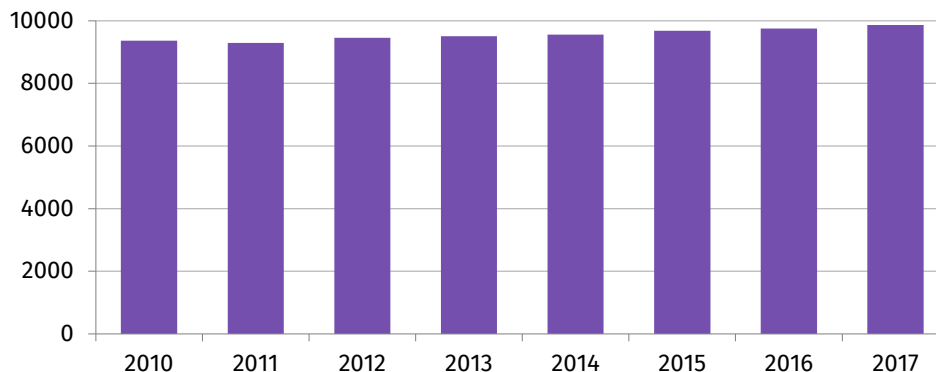
W końcu 2017 r. rejestr REGON skupiał 9863 podmioty gospodarki narodowej z terenu Nowego Sącza (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie), tj. o 1,2% więcej niż przed rokiem. Do sektora prywatnego należało 9578 podmiotów gospodarki narodowej, tj. 97,1% ogólnej liczby podmiotów. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku ich liczba zwiększyła się o 106 (o 1,1%). Natomiast liczba podmiotów sektora publicznego spadła w skali roku o 10 (o 4,7%).

Wykres 39. Podmioty gospodarki narodowej

Stan w dniu 31 XII

Chart 39. Entities of the national economy

As of 31 XII

Liczba spółek handlowych wyniosła 1060 i wzrosła w ujęciu rocznym o 71 (tj. o 7,2%). Liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego wyniosła 81 i wzrosła o 1 (tj. o 1,3%). Spółek cywilnych zarejestrowanych było 815, czyli o 2 więcej, podczas gdy spółdzielni – 31 (o 1 mniej niż przed rokiem). Jednocześnie rejestr obejmował 6840 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, czyli więcej o 33 (0,5%) niż w końcu 2016 r.

Według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności w końcu grudnia 2017 r. najwięcej podmiotów prowadziło działalność zaliczaną do sekcji takich, jak: handel; naprawa pojazdów samochodowych (2363 podmioty), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (1174), budownictwo (1062), pozostała działalność usługowa (854) oraz przetwórstwo przemysłowe (776).

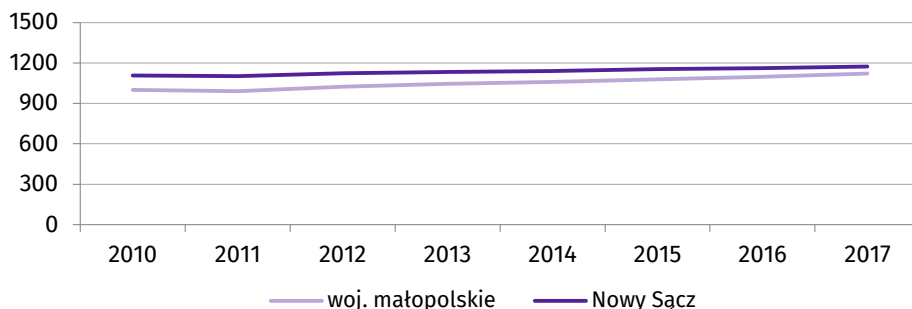
Wskaźnik przedsiębiorczości (liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności) wzrósł na przestrzeni roku z 1161 w 2016 r. do 1174 w 2017 r. (wobec 1121 w województwie małopolskim). Świadczy to o rozwoju przedsiębiorczości. Dla porównania, wskaźnik ten w omawianym okresie w Krakowie i Tarnowie wyniósł odpowiednio 1805 i 1053.

Wykres 40. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności

Stan w dniu 31 XII

Chart 40. Entities of the national economy per 10 thous. population

As of 31 XII

14.2. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane**14.2. Newly registered and removed entities**

W ciągu 2017 r. do rejestru REGON wpisano 832 nowe podmioty gospodarcze. Jednocześnie wyrejestrowano 707 podmiotów. W 2016 r. wpisano 812 nowych podmiotów gospodarczych, a wyrejestrowano 734 podmioty. Największą rotacją cechowały się sekcje PKD, takie jak: handel; naprawa pojazdów samochodowych, budownictwo, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

14.3. Przeżywalność przedsiębiorstw**14.3. Survivability of enterprises**

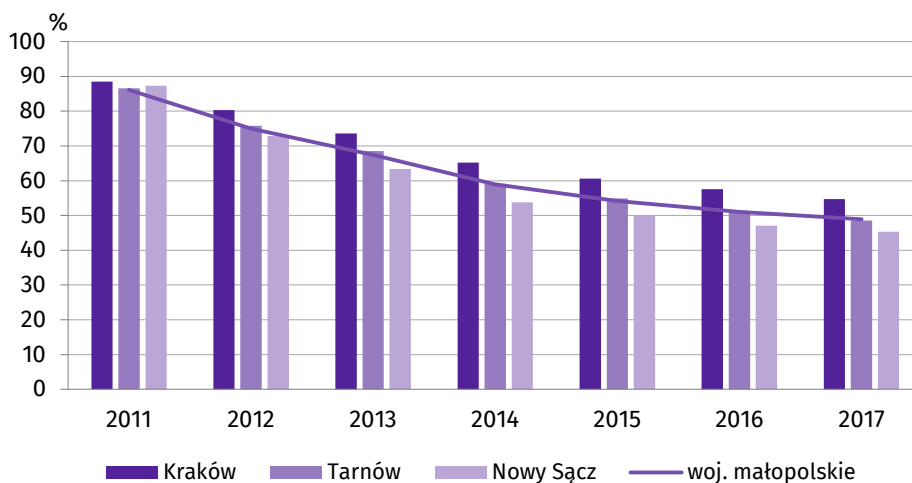
Spośród nowych podmiotów wpisanych do rejestru w 2010 r. w Nowym Sączu, po siedmiu latach, czyli do końca 2017 r. nadal prowadziło działalność 45,3% podmiotów. Dla porównania, wskaźnik przeżywalności podmiotów w Krakowie wynosił 54,7%, w Tarnowie – 48,5%, a w całym województwie małopolskim – 48,9%.

Wykres 41. Przeżywalność podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2010 r.

Stan w dniu 31 XII

Chart 41. Survivability of the national economy entities registered in the REGON register in 2010

As of 31 XII

Rozdział 15. Dane z Urzędu Miasta Nowego Sącza

Chapter 15. Data from the Municipality of Nowy Sącz

15.1. Członkowie Rady Miasta

15.1. Members of the City Council

W zakres informacji pochodzących z Urzędu Miasta Nowego Sącza wchodzi takie zagadnienia, jak:

- liczba członków Rady Miasta i ich struktura według wieku, poziomu wykształcenia oraz grup zawodów,
- dane z Wydziału Spraw Obywatelskich,
- działalność Urzędu Stanu Cywilnego,
- budżet miasta,
- zadania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS-u),
- interwencje Straży Miejskiej.

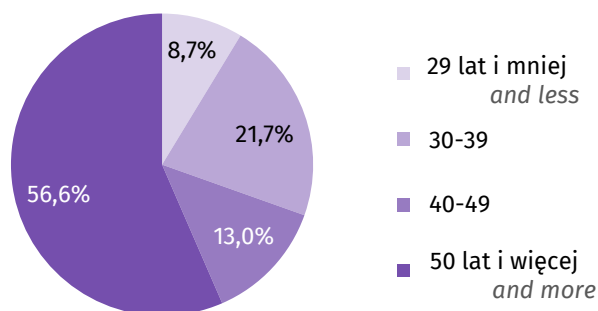
Rada Miasta Nowego Sącza w 2017 r. liczyła 23 członków, w tym 5 kobiet. Wśród radnych przeważały osoby w wieku 50 lat i więcej (13 radnych), a tylko 2 osoby nie przekroczyły 29 lat. Wyższe wykształcenie posiadało 17 radnych, średnie – 5 osób, a zasadnicze zawodowe – 1 osoba. Natomiast według grup zawodów dominowali specjaliści (14 radnych), a w dalszej kolejności znaleźli się m.in. przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (4 osoby), technicy i inny średni personel oraz pracownicy usług i sprzedawcy (po 2 osoby), a także 1 pracownik biurowy. W 2017 r. radni uczestniczyli w 18 sesjach Rady Miasta¹³.

Wykres 42. Struktura radnych według wieku w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Chart 42. Structure of councillors by age in 2017

As of 31 XII

15.2. Dane o ludności

15.2. Data on population

Zgodnie z danymi Wydziału Spraw Obywatelskich, w mieście na pobyt stały zameldowanych było 81,5 tys. osób, a na pobyt czasowy – 1,6 tys. osób. Ponadto, w końcu roku było 3,3 tys. osób nigdzie nie zameldowanych lub oczekujących na zameldowanie w innej miejscowości. W ciągu 2017 r. na pobyt stały w Nowym Sączu zameldowano 0,6 tys. osób. Wydział Spraw Obywatelskich odnotował ponadto 1,2 tys. przemeldowań w mieście.

¹³ http://www.nowysacz.pl/sesje_rady_miasta

W końcu analizowanego okresu w mieście przebywało 0,1 tys. cudzoziemców zameldowanych na pobyt czasowy. W 2017 r. wydano 15,3 tys. nowych dowodów osobistych.

Urząd Stanu Cywilnego wydał m.in. 3,8 tys. aktów urodzenia, w tym 3,6 tys. z miasta Nowego Sącza, 0,6 tys. aktów zawarcia małżeństwa oraz 1,4 tys. aktów zgonu. W omawianym roku nowosądeczanie otrzymali 94 medale za długoletnie pożycie małżeńskie.

15.3. Bezpieczeństwo publiczne

15.3. Public security

Straż miejska interweniowała 8,2 tys. razy, udzielając 3,2 tys. pouczeń. Nałożono 2,2 tys. mandatów karnych na łączną kwotę 208,8 tys. zł; średnia kwota mandatu wyniosła 96 zł. Wyłapano i przekazano do schroniska 156 psów.

Straż Pożarna wyjeżdżała do 260 pożarów i 626 miejscowych zagrożeń. Stanowiło to odpowiednio 2,4% i 2,1% w skali województwa. Ponadto zarejestrowano 104 alarmy fałszywe (2,8%).

Uwagi ogólne

General notes

1. Dane prezentowane dla województwa, podregionów i powiatów odpowiadają poziomowi 2, 3 i 4 Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej od 1 stycznia 2018 r.

2. Dane zamieszczone w opracowaniu prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności** (PKD 2007), opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej - Statistical Classification of Economic Activities in the European Community - NACE Rev. 2. **PKD 2007** wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

Dane prezentowane są według **sekcji**, przy czym w stosunku do obowiązującej PKD dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem:

- **przemysł** - sekcje: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja”,
- **sekcje G, H, I, J** - sekcje: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Zakwaterowanie i gastronomia”, „Informacja i komunikacja”,
- **sekcje K, L** - sekcje: „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Obsługa rynku nieruchomości”.

3. W nazwach niektórych sekcji zastosowano skróty. Pełne ich nazwy są dostępne na stronie internetowej www.stat.gov.pl/klasyfikacje.

4. **Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca** (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

5. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

6. Zastosowanie automatycznych zaokrągleń w niektórych przypadkach mogło spowodować drobne rozbieżności w sumowaniu danych na wyższych poziomach agregacji.

7. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych opracowaniach Urzędu Statystycznego.

8. Ilekroć mowa o badanych miastach na prawach powiatu zjawisko dotyczy miast na prawach powiatu o liczbie ludności od 70 tys. do 114 tys., które przed zmianami administracyjnymi w 1999 r. były miastami wojewódzkimi.

9. W tabeli 17 w celu pokazania pozycji miasta posłużono się metodą porównawczą wskaźników. W zależności od rodzaju wskaźnika dane porządkowane były:

↓ malejąco, tj. pierwszą (1) lokatę otrzymało miasto o najwyższej wartości cechy lub ↑ rosnąco, tj. pierwszą (1) lokatę otrzymało miasto o najniższej wartości cechy.

Dla uczynienia utworzonego rankingu wartości najwyższe i najniższe oznaczono kolorem zielonym (pierwsza lokata) i kolorem czerwonym (ostatnia lokata).

Miasta, dla których wskaźnik przyjął identyczną wartość otrzymały taką samą lokatę. Następne miasto otrzymało kolejną lokatę, w związku z tym liczba lokat może być mniejsza niż liczba miast.

10. Gwiazdka „*” oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych.

11. Szczegółowe wyjaśnienia metodyczne Czytelnik znajdzie w innych publikacjach Urzędu Statystycznego oraz na stronie internetowej GUS <http://www.stat.gov.pl>.

Uwagi metodologiczne

1. Dane o ludności od 2010 r. zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności.

Dane o liczbie i strukturze ludności dotyczą kategorii ludności faktycznie zamieszkałej. Kategoria ta nie uwzględnia osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy, natomiast ujmuje stałych mieszkańców miasta przebywających czasowo za granicą (bez względu na okres ich nieobecności). Przy opracowywaniu bilansu ludności za 2015 r. wykorzystano migracje zagraniczne (imigracje i emigracje) za 2014 r.

Ekonomiczne grupy wieku oznaczają ludność w wieku:

- **przedprodukcyjnym** – 0–17 lat,
- **produkcyjnym** – mężczyzn w wieku 18–64 lat i kobiety w wieku 18–59 lat,
- **poprodukcyjnym** – mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Współczynnik obciążenia demograficznego – oznacza liczbę ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano następująco:

- **małżeństwa** – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),
- **separacje** – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo,
- **rozwoły** – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo. W przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka. Jeżeli oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa mieszkali za granicą, takich przypadków nie uwzględnia się,
- **urodzenia** – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- **zgony** – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Gęstość zaludnienia to miara zagęszczenia ludności na określonym terytorium w danym momencie czasu – wyrażona w osobach na 1 km².

Współczynnik feminizacji to liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Saldo migracji stanowi różnicę między napływem i odpływem ludności. Napływ i odpływ migracyjny (wędrórkowy) jest to ogół osób przybywających lub wyjeżdżających na stałe w badanym okresie na określonym terenie. Użyte określenia „**napływ**” i „**odpływ**” należy rozumieć odpowiednio jako nowe zameldowania na pobyt stały i wymeldowania z pobytu stałego.

2. Do pracujących według faktycznego miejsca pracy zalicza się osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, pracodawców i pracujących na własny rachunek, a także osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów, członków spółdzielni produkcji rolniczej. Liczba pracujących podana jest według faktycznego miejsca pracy bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

3. Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia ujmują wyłącznie zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych. Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia nie ujmują zatrudnionych w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, a także osób zatrudnionych za granicą, w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach.

4. Od 1 IX 2017 r. rozpoczęto reformę systemu edukacji, która docelowo wprowadza: 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią szkołę branżową I stopnia, 2-letnią szkołę branżową II stopnia oraz likwiduje gimnazja.

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji w roku szkolnym 2017/18:

- w szkołach podstawowych kształci się pierwszy rocznik uczniów realizujących program klasy siódmej, co skutkuje brakiem absolwentów z roku szkolnego 2016/17 (przejście z 6- na 8-letnią szkołę podstawową),
- nie odbył się nabór do klasy pierwszej gimnazjów, które ulegają stopniowej likwidacji,
- rozpoczął się nabór do klasy pierwszej szkół branżowych I stopnia, które powstały z przekształcenia dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych (istniejących do roku szkolnego 2016/17).

W szkołach branżowych I stopnia w roku szkolnym 2017/18 pozostali jeszcze uczniowie oddziałów zasadniczych szkół zawodowych.

Dane dotyczące wychowania przedszkolnego i szkół podano według stanu na początku roku szkolnego, a dane o absolwentach na koniec poprzedniego roku szkolnego.

5. Dane o praktykach lekarskich obejmują te podmioty, które świadczą usługi zdrowotne w ramach środków publicznych.

6. Zasiłek okresowy – przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek stały – wypłacany jest z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

7. Dane dotyczące turystyki za 2016 r. podano w dwóch ujęciach: wyłączenie w oparciu o złożone sprawozdania KT-1 oraz dane z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. Baza noclegowa turystyki dotyczy wszystkich turystycznych obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

Baza noclegowa turystyki obejmuje:

- obiekty hotelowe – hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe,
- pozostałe obiekty noclegowe – domy wycieczkowe, schroniska, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, hostele, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, zakłady uzdrowiskowe, pokoje gościnne, kwatery agroturystyczne oraz inne turystyczne obiekty noclegowe gdzie indziej nie sklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki sportowo-rekreacyjne).

8. Targowiska – wyodrębnione tereny lub budowle (plac, ulica, hala targowa) ze stałymi, względnie sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu, codziennie lub w wyznaczone dni tygodnia.

Targowiska sezonowe są to place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

9. Dane od 2014 r. dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

10. W przemyśle prezentowane dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wartość **produkcji sprzedanej przemysłu** przedstawiono w bieżących cenach bazowych.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi) pomniejszona o podatki od produktu oraz ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych.

11. Podmioty gospodarki narodowej to osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą – w rejestrze REGON jest to osoba fizyczna będąca przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i inna osoba fizyczna prowadząca działalność na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku oraz osoba fizyczna prowadząca indywidualne gospodarstwo rolne.

Sektor własnościowy – pojęcie stosowane w metodologii rejestru REGON pozwalające grupować podmioty gospodarki narodowej z punktu widzenia prawa własności.

Wyróżnia się:

- **sektor publiczny** – mienie zaliczanych do niego podmiotów w całości lub w przeważającej części należy do Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych lub jednostek samorządu terytorialnego,
- **sektor prywatny** – grupa podmiotów gospodarki narodowej, których mienie w całości lub w przeważającej części należy do prywatnych właścicieli.

Spółka handlowa – spółka, której utworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział, przekształcenie reguluje Kodeks spółek handlowych. Spółki handlowe dzielą się na osobowe (jawne, partnerskie, komandytowe, komandytowo-akcyjne) i kapitałowe (akcyjne, z ograniczoną odpowiedzialnością). Mają one obowiązek uzyskania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Spółka cywilna – stosunek zobowiązaniowy łączący strony (wspólników), przez który wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów. Wkłady wspólników mogą przybrać różne formy, ale muszą mieć wartość majątkową. Spółka ta jest jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa nie przyznała zdolności prawnej, a zatem nie jest podmiotem prawa. Przedsiębiorcami w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej są wspólnicy spółki cywilnej. Spółka cywilna podlega wpisowi do rejestru REGON.

12. Budżety jednostek samorządu terytorialnego

Dane o dochodach i wydatkach budżetowych według rodzajów i działów opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją obowiązującą na mocy rozporządzeń Ministra Finansów z lat 2010–2017. Podatek dochodowy CIT i PIT wchodzący w skład dochodów własnych oznacza udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, tj. w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) i od osób fizycznych (PIT).

Kategoria dotacji §§ 200 i 620 obejmuje dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi lub płatności w ramach budżetu środków europejskich.

Do środków z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi zalicza się:

- środki pochodzące z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz środków finansujących Wspólną Politykę Rolną,
- niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).

Methodological notes

1. Data about population since 2010 has been balanced on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011 as well as data from current reporting on natural activity and migration of population. Data on the number and structure of the population concern the category of the population actually inhabited. This category does not include persons who have come from abroad for temporary stay, but includes permanent residents of the city staying temporarily abroad (regardless of their absence). In 2015, foreign migration (immigration and emigration) for 2014 was used to develop the population balance for 2015.

Economic age groups mean the population at the:

- **pre-working age** – 0–17,
- **working age** –18–64 for males and 18–59 for females,
- **post-working age** – 65 and more for males and 60 and more for females.

Age dependency ratio – is the number of non-working age population per 100 persons of working age.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:

- **marriages** – according to the husband's place of permanent residence before the wedding (in case when the husband lived abroad before the wedding, the wife's place of residence before the wedding is accepted),
- **separations** – according to the plaintiff's place of residence,
- **divorces** – according to the plaintiff's place of residence. In case when the plaintiff's is living abroad, the spouse's place of residence is used. If both spouses at the time of filling petition lived abroad, such cases are excluded,
- **births** – according to the mother's place of permanent residence,
- **deaths** – according to the place of permanent residence of the deceased.

Density of population is a measure of the condensation of the population on a given territory at a given moment of time – expressed in persons per 1 km².

Femininity ratio is the number of females per 100 males.

Median age (middle age) of the population is a parameter defining the age limit that half of the population has already exceeded and the other half has not yet reached.

The migration balance is the difference between the inflow and outflow of the population. Migration inflow and outflow is the total number of persons arriving or leaving for permanent residence in the examined period in a given area. The terms "**inflow**" and "**outflow**" should be understood as new registrations for permanent residence and deregistrations from permanent residence.

2. Persons employed by the actual workplace concern employees hired on the basis of an employment contract, employers and self-employed persons, as well as outworkers, agents and members of agricultural production cooperatives. The number of persons employed is given according to the actual place of work, excluding economic entities employing up to 9 persons.

3. Data regarding average paid employment include only employees hired on the basis of an employment contract, converted into full-time paid employees. Data regarding average paid employment do not include persons employed in economic entities employing up to 9 persons, as well as persons employed abroad in foundations, associations and other organizations.

4. Since 1 IX 2017 the new school system has been implemented which ultimately will introduce: 8-year primary school, 4-year general secondary school, 5-year technical secondary school, 3-year sectoral VET school I stage, 2-year sectoral VET school II stage, and will eliminate lower secondary schools.

As a result of implementing the new education system in the 2017/18 school year:

- in primary schools, the first year of pupils conducting the 7th grade curriculum is included, which results in the lack of graduates of the 2016/17 school year (the change from a 6-grade to 8-grade primary school),
- there was no recruitment to the 1st grade of lower secondary schools, which are gradually being liquidated,
- there was recruitment to the 1st grade of the sectoral VET school I stage, which were transformed from basic vocational schools (existing until the 2016/17 school year).

In the 2017/18 school year in sectoral VET schools I stage there are still students of basic vocational school sections.

Data on pre-primary education and schools were reported as at the beginning of the school year, and data on graduates at the end of the previous school year.

5. Data on **doctors' practices** include those entities, that provide health services under public funds.

6. A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Permanent benefit – is paid for total inability to work due to age or disability.

7. Data concerning **tourism** for 2016 were provided in two perspectives: exclusively based on KT-1 reports and data compiled with consideration of imputation for units, which refused to participate in the survey. Tourist accommodation establishments are all tourist facilities with 10 and more beds.

Tourist accommodation establishments include:

- hotel and similar facilities – hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities,
- other accommodation facilities – excursion hostels, shelters, holiday centres, holiday youth centres, training-recreational centres, creative arts centres, hostels, complexes of tourist cottage, camping sites, tent camp sites, health establishments, rooms for rent, agrotourism lodgings and other tourist accommodation establishments not elsewhere classified (eg. student houses, boarding schools, sports and recreation centres).

8. **Marketplaces** – separate areas or structures (square, street, market hall) with fixed, relatively seasonal small-scale retail outlets or devices intended for trading, every day or on designated days of the week.

Seasonal marketplaces are squares and streets, where retail points are opened for up to 6 months due to the increased traffic of buyers and this activity is repeated in subsequent seasons.

9. Data since 2014 on recovered and disposed waste include waste managed by the manufacturer on its own. Data for previous years concern waste recovered and disposed of both on its own and transferred to other recipients for recovery or disposal.

10. In **industry**, presented data concern entities with more than 9 employees. The value of sold production of industry was presented at current basic prices.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer from a buyer for a unit of product (good or service) decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: VAT on goods and services (on domestic and imported products), taxes and duties on imports (including excise tax) and other taxes on products, such as excise tax on domestic products.

11. **Entities of the national economy** are legal persons, organizational units without legal personality and natural persons conducting economic activity.

A natural person running a business – in the REGON register is a natural person who is an entrepreneur within the meaning of the Act of 2 July 2004 on the freedom of economic activity and other natural person running a business activity for profit and a natural person running an individual farm.

Property sector – the concept used in the REGON register methodology to group entities of the national economy from the point of view of ownership.

Stands out:

- **public sector** – the property of the entities included in it in its entirety or for the most part belongs to the State Treasury, state legal persons or local government units,
- **private sector** – a group of entities of the national economy, whose property in its entirety or for the most part belongs to private owners.

Commercial company – a company whose creation, organization, operation, resolution, merger, division, transformation is regulated by the Code of Commercial Companies. Commercial companies are divided into personal (public, partner, limited, joint-stock partnerships) and equity (joint-stock, limited liability) companies. They are obliged to obtain an entry in the National Court Register.

Civil partnership – a liability relationship between parties (partners), through which shareholders undertake to strive to achieve a common economic goal by acting in a designated manner, in particular by contributing. Contributions by shareholders may take various forms, but they must have a financial value. The company is an organizational unit that is not a legal person, the law has not granted legal capacity, and therefore is not a legal entity. Entrepreneurs within the meaning of the regulations on business activity are partners of a civil law partnership. A civil partnership is subject to entry into the REGON register.

12. Budgets of local government units

Data on budget revenues and expenditures by types and divisions were compiled in accordance with the detailed classification applicable under the regulations of the Minister of Finance from 2010–2017. Income tax CIT and PIT included in own revenues means participation in taxes constituting state budget income, i.e. income tax from legal persons (CIT) and from natural persons (PIT).

The subsidy category §§ 200 and 620 includes earmarked subsidies as part of programs financed with the participation of European funds and other non-refundable foreign funds or payments under the European funds budget.

The funds from the European Union and other non-recoverable sources include:

- funds from the structural funds, the Cohesion Fund, the European Fisheries Fund and the financing of the Common Agricultural Policy,
- non-recoverable funds from assistance provided by Member States of the European Free Trade Agreement (EFTA).